

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**METROPOLDE YAŞAMAK : FARKLI YAŞAM EŞİKLERİNE BAĞLI OLARAK
DÖNÜŞEBİLEN ESNEK KONUT İÇ MEKANLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cansın YILMAZ

İç Mimari Tasarım Ana Bilim Dalı

İç Mimari Tasarım Uluslararası Yüksek Lisans Programı

HAZİRAN 2018

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**METROPOLDE YAŞAMAK : FARKLI YAŞAM EŞİKLERİNE BAĞLI OLARAK
DÖNÜŞEBİLEN ESNEK KONUT İÇ MEKANLARI**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Cansın YILMAZ
(418141002)**

İç Mimari Tasarım Ana Bilim Dalı

İç Mimari Tasarım Uluslararası Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı : S. Banu Garip

HAZİRAN 2018

ÖNSÖZ

Tez ve proje sürecimde bana yol gösteren danışmanım sevgili S. Banu Garip'e, bu süreçte beni destekleyen ailem, iş arkadaşlarım ve Seyhan Özdemir'e sonsuz teşekkürler.

Mayıs 2018

Cansın Yılmaz

İç Mimar

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
ÖZET.....	xiii
SUMMARY	xv
1. GİRİŞ	1
1.1 Konu ve Kapsam	1
1.2 Amaç	2
1.3 Yöntem	2
2. İSTANBUL’DA METROPOL YAŞAMI VE İNSAN HAYATINDAKİ FARKLI YAŞAM EŞİKLERİ	5
2.1 Küreselleşme ve Ekonomik Etkiler	7
2.2 Ailenin Dönüşümü	8
2.3 Demografik Dönüşüm	9
2.5 Materyal Dönüşüm / Mobilya, İşlev, Mekan	14
2.6 Her Yaşta Konforlu Yaşam	16
2.7 Mekana Adaptasyon, Mekanın Bireye Adaptasyonu	17
2.8 Sonuç	18
3. KONUT İÇ MEKANLARINDA ESNEKLİK.....	19
3.1 Ekonomi Bağlamında Esneklik	21
3.2 Sürdürülebilirlik Bağlamında Esneklik	22
3.3 Geçmişten Günümüze Örnekler	23
3.4 Sonuç	30
4. FARKLI YAŞAM EŞİKLERİNE BAĞLI OLARAK DÖNÜŞEBİLEN ESNEK KONUT İÇ MEKANLARI ÜZERİNE BİR TASARIM ÇALIŞMASI	31

4.1 Konu ve Yöntem	31
4.2 Yer Seçimi	35
4.3 Röportaj Verilerinin Değerlendirilmesi ve Tasarımla İlişkilendirilmesi	40
4.4 İşlevler ve Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi.....	45
4.5 Tasarım Aşamaları	52
4.6 İlk Fikirler ve Tasarım Konseptinin Belirlenmesi.....	52
4.7 Tasarım	56
4.8 Detaylar	60
4.9 İşletim Sistemi Önerisi	66
4.10 Sonuç ve Değerlendirmeler	66
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	67
KAYNAKLAR	69
EKLER.....	73
ÖZGEÇMİŞ.....	87

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 4.1 : Mevcut İş Yeri Kullanıcıları.....	41
Çizelge 4.2 : Mevcut Konut Kullanıcıları.....	42
Çizelge 4.2 (devam) : Mevcut Konut Kullanıcıları.....	43
Çizelge 4.3 : Mevcut yapı modüllerinin yatayda esneyebilecek şekilde belirlenmesi.....	48
Çizelge 4.4 : Mevcut yapı modüllerinin yatayda esneyebilecek şekilde belirlenmesi.....	49

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Architectural Fantasies (Iakov Chernikhov 1925-1933) Url-1.....	6
Şekil 2.2 : Nüfusun Yaş Piramitleri, 1935-2050.....	10
Şekil 2.3 : Gıda ve Tüketici Endeksi (Mart,2018) Url-2	13
Şekil 2.4 : Mobilyanın Çevre Koşullarla Ortaya Çıkış Modeli.....	15
Şekil 3.1 : Maison Dom-ino (Le Corbusier, 1914) Url-3.....	24
Şekil 3.2 : Grieshofgasse (Helmut Wimmer, 1996)Url-4.....	25
Şekil 3.3 : Grieshofgasse (Helmut Wimmer, 1996) Url-4.....	25
Şekil 3.4 : Radical Future Living Concept (PENDA, 2017)Url-5.....	27
Şekil 3.5 : Radical Future Living Concept (PENDA, 2017)Url-5.....	27
Şekil 3.6 : Mini Living, Shangai (MINI, 2017)Url-6.....	28
Şekil 3.7 : Mini Living, Shangai (MINI, 2017)Url-6.....	29
Şekil 3.8 : Mini Living, Shangai (MINI, 2017)Url-6.....	29
Şekil 4.1 : İnsanın Yaşam Döngüsü Diyagramı.....	32
Şekil 4.2 : Atatürk Oto Sanayi Harita Diyagramı.....	36
Şekil 4.3 : Atatürk Oto Sanayi 3D Harita Diyagramı.....	36
Şekil 4.4 : Atatürk Oto Sanayi Mevcut Durum Diyagramı.....	37
Şekil 4.5 : Atatürk Oto Sanayi I.Bölge (Google Maps, 2017) Url-7.....	37
Şekil 4.6 : Atatürk Oto Sanayi I.Bölge.....	38
Şekil 4.7 : Polatkan İnşaat, Maslak Atatürk Oto Sanayi rezidans,ofis ve AVM projesi, Url-8.....	39
Şekil 4.8 : Röportaj Sonuçlarının Projeye Entegre Edilmesi.....	44
Şekil 4.9 : Mevcut akslar.....	46
Şekil 4.10 : Mevcut aksların kırılması.....	46
Şekil 4.11 : Etkinlik zonlarının oluşturulması.....	47
Şekil 4.12 : Etkinlik zonlarının oluşturulması.....	47
Şekil 4.13 : Modüllerin yatayda esnek olarak tasarlanma diyagramı.....	49
Şekil 4.14 : Konsept sokak kolajı.....	50
Şekil 4.15 : Kullanıcı yerleşim diyagramı.....	51
Şekil 4.16 : İlk fikir eskiz çalışması.....	53
Şekil 4.17 : Üç boyutlu görselleştirme çalışması.....	54
Şekil 4.18 : Üç boyutlu görselleştirme çalışması.....	55
Şekil 4.19 : İkili Modül Yaşam Diyagramı.....	56
Şekil 4.20 : Mekan girişinden 3D görselleştirme çalışması.....	57
Şekil 4.21 : Mekan yaşam alanından 3D görselleştirme çalışması.....	57
Şekil 4.22 : Mekan yaşam alanından 3D görselleştirme çalışması.....	58
Şekil 4.23 : Mekan girişinden kesit perspektif görselleştirme çalışması.....	58
Şekil 4.24 : İkili modül giriş kat plan yerleşimi.....	59
Şekil 4.25 : İkili modül asma kat plan yerleşimi.....	59
Şekil 4.26 : İkili modül kesit	60
Şekil 4.27 : İç mekan modülasyon sistem detayları.....	61
Şekil 4.28 : İç mekan modülasyon sistem detayları.....	62
Şekil 4.29 : İç mekan modülasyon sistem detayları.....	63
Şekil 4.30 : İç mekan modülasyon Ecor element görseli.....	64

Şekil 4.31 : İç mekan modülasyon kontraplak (plywood) element görseli.....	65
Şekil 4.32 : İç mekan modülasyon alternatif kullanım görüşleri.....	65
Şekil A.1: Coşkun Alan, Caymaz Otomotiv.....	73
Şekil A.2: Ali Şahin, Oto Sanayi 1. Bölge No :42.....	74
Şekil A.3: Ayhan Aydoğdu, Oto Sanayi 1. Bölge No : 177.....	75
Şekil A.4: Ömer Katrancı, Önder Otomotiv.....	76
Şekil A.5: Bayram Dinçsoy, Oto Sanayi 1. Bölge No: 75.....	77
Şekil B.1: Güneş Akyürek, Oto Sanayi 1. Bölge, Müzisyen ve Video Sanatçısı.....	78
Şekil B.2: Güneş Gürhan Demirel ,Oto Sanayi 1. Bölge , Yaratıcı Prodüktör.....	81
Şekil B.3: Etkinlik Sokak Fotoğrafı.....	83
Şekil B.4: Etkinlik Sokak Fotoğrafı.....	84
Şekil B.5: Etkinlik İç Mekan Fotoğrafı.....	85

METROPOLDE YAŞAMAK : FARKLI YAŞAM EŞİKLERİNE BAĞLI OLARAK DÖNÜŞEBİLEN ESNEK KONUT İÇ MEKANLARI

ÖZET

Dünya genelinde metropollerde yaşayan nüfusun artmasıyla beraber metropolde yaşam farklılaşmakta, kalabalıklaşan kent mekanlarında yaşam zorlaşmakta, konutlarda farklı ve çeşitli kullanıcı tipleri için farklı ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte bireyler, yaşam döngülerindeki eşiklere bağlı olarak yaşam mekanlarına farklı zamanlarda farklı adaptasyon süreçleri yaşamaktadırlar. Tez çalışmasının amacı, konut mekanlarının metropol yaşamı ve yaşam döngüsündeki eşiklere bağlı olarak oluşan farklı durumlara adapte olabileceği esnek mekan tasarımları üzerine fikirler üretmektir. Bu bağlamda amaç; metropolde farklı yaşam biçimleri için kolektif, paylaşım ve dayanışma odaklı, ekonomik, esnek ve sürdürülebilir konut iç mekan tasarımlarını araştırmak ve geliştirmektir.

Çalışma kapsamında öncelikle metropolde dönüşen yaşam biçimleri, İstanbul'da metropol yaşamı, konut iç mekanlarında esneklik ile ilgili literatür araştırması yapılmıştır. Sonraki aşamada, İstanbul metropolünde seçilen bir alanda alan araştırması yapılmış; ve alan araştırması sonucunda bu alan için farklı ölçeklerde kent ile ilişkili olarak esnek bir iç mekan ve yaşam sistemi tasarlanmıştır.

Alan araştırması üç aşamadan oluşmaktadır; öncelikle, alan çalışması yapmak üzere seçilen Maslak Sanayi Bölgesi analiz edilmiş, mevcutta ve gelecekteki durumu ile ilgili bilgiler toplanmıştır. İkinci aşamada alan çalışması yapmak üzere seçilen Maslak Sanayi Bölgesinde mevcut kullanıcı grupları ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda mevcut durumu anlamak için röportaj, anket ve gözlemler yapılmıştır. Üçüncü aşamada, İstanbul metropolünde yaşamakta olan potansiyel kullanıcı tiplerini, ihtiyaçlarını ve yaşam biçimlerini anlamaya yönelik araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda ortak ihtiyaç ve farklılaşan ihtiyaçların belirlenmesi için röportaj, anket ve gözlemler yapılmıştır. Tezin sonucunda alan araştırması sonucu elde edilen bilgi ve veriler doğrultusunda esnek bir iç mekan ve yaşam sistemi önerisi getirilmiştir.

Önerilen malzemeler, üretim şekilleri, sosyal alanların ve atölyelerin çalışma prensipleri, yaşam biçimleri, vb. farklı boyutlarıyla projenin bütüncül bir sistemi tanımlaması amaçlanmıştır. İstanbul metropolünde alternatif bir yaşam önerisi olan bu proje çalışması ile, temelde her bireyin hakkı olan fakat günümüzde bunu elde etmenin bir lüks olarak sayıldığı her yaşta konforlu yaşam hakkına nasıl ulaşabileceği araştırılmaktadır.

LIVING IN THE METROPOPOLIS; FLEXIBLE RESIDENTIAL INTERIORS DEPENDING ON THE DIFFERENT THRESHOLDS OF THE LIFE CYCLE

SUMMARY

Along with the increase in the population living in the metropolises, the life becomes diversified and complicated; and various user needs emerges for different user types in housing environments. Besides, depending on the thresholds in the life cycle, individuals have different adaptation processes at different times within their living spaces. The aim of the thesis study is to generate ideas on flexible space designs in which residential spaces can be adapted to the different situations that arise due to metropolitan life and thresholds in the life cycle. In this context, it is aimed to explore and develop residential interior designs for different lifestyles in the metropolis.that are economical, flexible, sustainable, collective, communion and with social solidarity.

Within the scope of the study, firstly the literature on metropolitan life styles, metropolitan life in Istanbul, flexibility in residential interiors has been investigated. In the following stage, a field study was conducted in Istanbul metropolitan area; and as a result of the field research, a flexible interior and living system was designed for the selected area in relation to the city at different scales.

The field study is consist of three phases; Firstly, the selected site, Maslak Industrial Zone was analyzed to conduct field work, and information about current and future situation was collected. In the second phase, studies were conducted to identify the existing users in the Maslak Industrial Zone. In this context, interviews, surveys and observations were made to understand the current situation. In the third stage, research has been carried out to determine the potential user types, needs and their lifestyles in Istanbul metropolitan area. In this context, interviews, questionnaires and observations were made to determine common needs and differentiated needs of potential user types.

As a result of the thesis, a flexible interior and habitation system has been proposed in the direction of information and data obtained from the field research.

It is aimed to define a holistic system within different dimensions with the suggested materials, models of production, working principles of social areas and workshops, life styles, etc. of the project. This project, which defines an alternative habitation proposal in Istanbul metropolitan area, is investigating how to reach the right of a comfortable life in every stage of the lifecycle, which is basically the right of every individual but is now considered as a luxury to have.

With this study, an alternative life proposal was presented to Istanbul metropolitan area. Designed to provide an appropriate response to the changing and transforming

demographic and socio-economic structure of the Istanbul metropolitan area over time, this living system presents a proposal to improve the living conditions of today's metropolitan individuals.

After the first phase of support and the budget to be settled, the individuals who experience project work and work will provide commercial cycling within the sustainability, lease-operating system, and over time the project work area will begin to operate in its natural cycle.

As in the case of current examples in the world, supporting this project and piloting it; should be assessed from the point of view of experiencing an up-to-date life experience, and the work to be carried out on applicability should be opened.

1. GİRİŞ

Dünya genelinde metropollerde yaşayan nüfusun artmasıyla beraber metropol hayatında konforlu bir şekilde yaşamak giderek zorlaşmaktadır. Özellikle hayata yeni atılmış olan genç nüfus bu zorluğu yaşamlarında daha çok hissetmektedir. Nüfus artışının yanı sıra, teknolojinin gelişmesi, kullanıcı tipolojisinin giderek çeşitlenmesi, ihtiyaçların değişmesi, konut iç mekanlarında esneklik gereksinimini doğurmaktadır. Dünya genelinde bu değişikliklere ayak uydurabilecek çeşitli projeler üzerine tartışılıp, çalışmalar yapılırken İstanbul metropolünde henüz bu tartışmalar yapılmamaktadır, aksine daha çok klasik aile tipolojisini destekleyen proje sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Tez çalışması kapsamında İstanbul metropolünde geçmişten günümüze değişen sosyal, kültürel ve demografik yapıların birey yaşamının büyük çoğunluğunu içerisinde geçirdiği konut yapısını nasıl etkilediği ve geline durum karşısında konut stoğunun nasıl değerlendirilebileceği üzerine bir araştırma yapılmıştır.

1.1 Konu ve Kapsam

Bu tezin konusu; metropol insanının yaşamındaki farklı yaşam eşiklerine bağlı olarak dönüşebilen esnek konut iç mekanı ve tasarımının araştırılmasıdır. Günümüz kent yaşantısında, yaşam döngüsü süresince, aile evinden ayrılma, paylaşımlı yaşama geçme, yalnız yaşama, öğrenci-yeni mezun evinin yetmemesi ve tekrar taşınmak, yer değiştirmek gibi evreler bulunmaktadır. Sonrasında yeni bir aile hayatı, çocuklarla yaşam ve tekrar çocukların evden ayrılması şeklinde döngüsel süreçler içerisinde yaşanan mekanların sabit kalması nedeniyle yaşanan değişimler süresince genellikle adaptasyon zorlukları ile karşılaşmaktadır.

Çalışma kapsamında, özellikle çalışan genç kullanıcıların ve alternatif kullanıcı tiplerinin, hayata yeni atıldığı, olgunlaştığı ilk süreçte konfor şartları düşük mekanlarda yaşamak zorunda kalmak yerine, konforlu, esnek ve ekonomik mekanlarda yaşayabilmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte farklı yaşam evrelerine

ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde adapte olabilecek esnek iç mekanlar üzerinde çalışılmaktadır.

Bu bağlamda, tez çalışmasının kapsamı, metropolde konut iç mekanları olarak belirlenmiştir. Çalışma alanı olarak İstanbul metropolü seçilmiş ve İstanbul'da metropol hayatı, bununla bağlantılı olarak metropol yaşantısını destekleyen ve dönüşebilecek alanlar araştırılmıştır.

1.2 Amaç

Bu tezin amacı; metropol yaşantısı ve kentlilerin farklı yaşam eşiklerine bağlı olarak konut iç mekanlarında esneklik, ekonomiklik ve sürdürülebilirlik konuları bağlamında farklı yaşam modellerinin araştırılması ve bu araştırmanın bir sonucu olarak esnek bir iç mekan ve yaşam sisteminin tasarlanmasıdır.

Önerilecek tasarım ile kullanıcıların benimsemiş olduğu ve yaşamının büyük bir bölümünü içerisinde geçirerek şekillendirdiği yaşam mekanlarını terk etmek durumunda kalmadan, duygusal ve ekonomik olarak yıpratıcı olmayacak şekilde uzun yıllar boyunca kullanabilecekleri bir çevre sağlamak, bununla birlikte farklı yaşam eşiklerinde bulunan farklı kullanıcıların birarada oluşturacakları yeni sistemin içerisinde, birbirleriyle ve çevreleriyle farklı ölçeklerdeki ve farklı boyutlardaki ilişkiler ağlarının da irdelenmesi amaçlanmaktadır.

1.3 Yöntem

Tez araştırmasında kullanılan yöntemler; literatür araştırması, İstanbul kentinde seçilen çalışma alanında gerçekleştirilen alan araştırması ve alan araştırması sonucundan elde edilen veriler doğrultusunda bu alan için farklı ölçeklerde kent ile ilişkili olarak esnek bir iç mekan ve yaşam sisteminin tasarlanmasını kapsamaktadır.

Öncelikle metropolde dönüşen yaşam biçimleri, İstanbul'da metropol yaşamı, konut iç mekanlarında esneklik ile ilgili literatür araştırması yapılmıştır. Alan araştırması üç aşamadan oluşmaktadır;

i. Alan çalışması yapmak üzere seçilen Maslak Sanayi Bölgesi analiz edilmiş, mevcutta ve gelecekteki durumu ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

ii. Alan çalışması yapmak üzere seçilen Maslak Sanayi Bölgesinde mevcut kullanıcı grupları ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda mevcut durumu anlamak için röportaj, anket ve gözlemler yapılmıştır.

iii. İstanbul metropolünde yaşamakta olan potansiyel kullanıcı tiplerini, ihtiyaçlarını ve yaşam biçimlerini anlamaya yönelik araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda ortak ihtiyaç ve farklılaşan ihtiyaçların belirlenmesi için röportaj, anket ve gözlemler yapılmıştır.

Tezin sonucunda alan araştırması sonucu elde edilen bilgi ve veriler doğrultusunda esnek bir iç mekan tasarımı ve yaşam sistemi önerisi getirilmiştir.

2. İSTANBUL’DA METROPOL YAŞAMI VE İNSAN HAYATINDAKİ FARKLI YAŞAM EŞİKLERİ

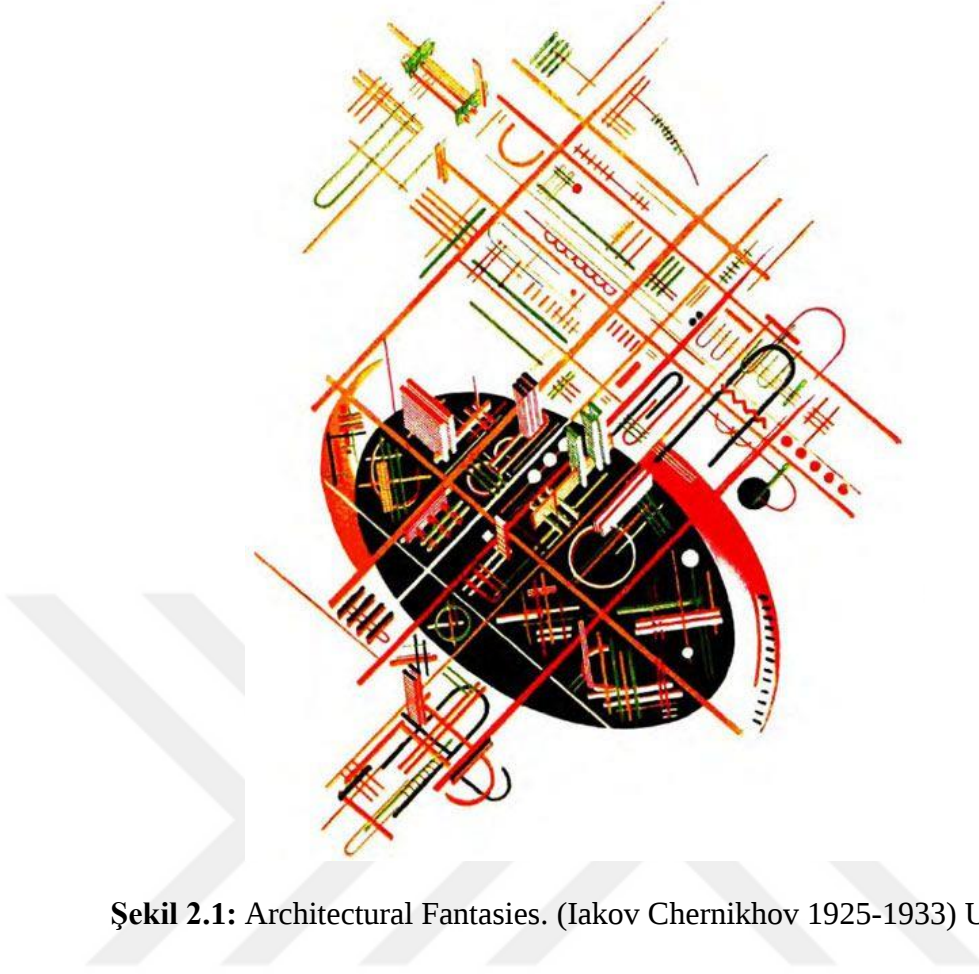
Eski Yunancada metropolis (büyük kent) kelimesinden türemiş olan metropol kavramı; Yırtıcı (2005) tarafından “kentsel yoğunlaşmanın belli bir doygunluk noktasında ortaya çıkan yeni bir örgütlenme biçimi” olarak tanımlanmıştır.

Engincan ise, metropolün içerisinde süregelen yaşamın; küreselleşmenin tüm çelişki, sıkıntı ve karışıklıklarını birbirlerinden farklı biçim, yoğunluk ve derinlikte yaşandığından, ve metropolün sahip olduğu karmaşık iktidar ilişkileri ağında sınıf, cinsiyet, ırk, mezhep, etnik köken gibi sayısız sosyal ve kültürel gruba ev sahipliği yaptığından bahseder. (Engincan, P. 2017) Kırsal bir yerleşimin kendi içine kapalı ve homojen yapısına karşın metropol çok katmanlı ve heterojen bir yapıya sahiptir. (Yalçın, 2006) Bu çok katmanlı yapılaşma da metropol kentlerinde bir çok farklı yaşam biçimini içerisinde barındırmaktadır.

Şenel’e göre ise metropol ;

Her canlı sistem gibi kent de yaşamaya başladığında bir kaos ortamı olur. Farklılaşmayı, olmakta olanı, geleceği öngörülemez olanı, dengesizliği de, düzenleri de birlikte içerir. Bu nedenle, zaman içinde düzen içinden düzensizlikler, bu düzensizliklerden yeni düzenler yaratarak karmaşasını artırmaktadır, katmanlaşmaktadır. Ve bugün en açık ve karmaşık yerleşme olan metropolis ismini almaktadır. (Şenel, 2002, s. 33).

Şekil 2.1’de yer alan görselleştirme (Iakov, 1925) metropol kentlerinin dinamiğini, heterojen yapısını ve kaotik durumunu soyut bir şekilde anlatmaktadır.

Şekil 2.1: Architectural Fantasies. (Iakov Chernikhov 1925-1933) Url-01.

Metropol yaşamının olması gereken sosyal yapısı tanımlanırken karşımıza beş farklı oluşum çıkmaktadır; (Kıray, 1998)

1. Şehrin ortasında yer alan ve şehre asıl rengini veren ‘merkezi iç mıntıka’
2. Merkezi iç mıntıkayı çevreleyen, işyerleri ve konutların karışık halde bulunduğu geçiş mıntıkası
3. Ucuz konut mıntıkaları
4. Orta sınıf konut mıntıkaları
5. En dışarıda ağır sanayi mıntıkaları ile zengin konut mıntıkaları

Şehrin merkezi kontrolsüz bir şekilde büyüme gösterir ise ; kente yeni gelenler nereye yerleşeceklerini bilemediklerinden ve yer değiştirmeyen nüfus ile düşük satın alma gücünün de etkisiyle gecekondü denilen ve kentle bütünleşmesi son derece problemli olan yerleşmeler ortaya çıkmaktadır (Kıray, 1998).

Metropoller büyürken, nüfus artışıyla beraber kent merkezlerinde dikeyde büyümeye olanak sağlayan yüksek yapılı konut alanları da problemli yerleşmelere örnek olarak gösterilebilir. Bu dikeyde büyüme, şehrin dokusuna çarpıcı bir müdahalede

bulunmanın yanı sıra ; aidiyet duygusunu kaybettirerek insanları yabancılaşmaya sürüklemekte, komşuluk ve paylaşım ilişkilerinin de yok olma seviyesine gelmesine neden olmaktadır.

Karmaşık şekilde büyüme gerçekleştiren İstanbul metropolünde yaşayan toplumun, yaşam kalitesini ekonomik ve sosyal etkileşimi yüksek bir şekilde, arttırmak amacıyla ilgili önerilerimi proje çalışma bölümünde tekrar ele alacağım.

İstanbul metropolünde farklı ve alternatif yaşam biçimleri geçmişten günümüze giderek çeşitlenmektedir. Kandiyoti, (1984) aileye alternatif konut kullanım biçimlerini; evlenmeden birlikte yaşayan iki cinsiyetli çiftler/eşcinsel çiftler, birlikte oturmaktan sürdürülen orta ve uzun vadeli ilişkiler, tek ebeveynli aileler, işlerinden ötürü ayrı oturan evliler ve gönüllü bekarlık gibi olgular olarak sınıflandırır. Bu çeşitlilik ise doğrudan farklı yaşam alanı ihtiyaçlarını doğurmaktadır. İstanbulda yaşamak, orta gelirli ve geleneksel aile yapısına sahip olmayan bireyler için zordur, bu zorluğun nedeni İstanbul metropolündeki yaşam alanı yapılarının geleneksel aile yapısına ve geniş ailelere uygun olarak düzenlenmesidir. Her yaşta konfor şartları yüksek ve ekonomik yaşam hakkı her bireyin ulaşması gereken bir olgudur. Bu nedenle dönüşen yaşam biçimleri için konut yapısı sağlayacak, aynı zamanda ekonomik olacak ve sürekli taşınma / yerleşmenin engelleneceği esnek yapıların üretiminin desteklenmesi gerekmektedir.

Bu gerekliliklerin geçmişten günümüze nedenlerini anlayabilmemiz için öncelikle; küreselleşme ve ekonomik etkiler, hemen sonrasında ise demografik ve sosyo-ekonomik dönüşüm alt başlıklarını incelememiz gerekmektedir.

2.1 Küreselleşme ve Ekonomik Etkiler

Küreselleşme kavramını uluslararası bütünleşme olarak basit bir şekilde tanımlayabiliriz. Bu kavram, binil hayvanların evcilleştirilerek ulaşımın kolaylaşması, ipek yolu gibi büyük ticaret alanlarının oluşumu kadar eskilere dayanmaktadır. Küreselleşme toplumlara; kültür, sanat, eğitim, ekonomi, siyaset gibi alanlarda başlıca etki etmiştir ve etmektedir.

Ekonomik Küreselleşme, dünya ölçeğinde karşılıklı ekonomik etkileşimlerin yoğunlaşmasını ve yaygınlaşmasını ifade etmektedir. (Göngen, 2013) Küresel ekonominin gelişmesiyle beraber batı dünyasının giderek zenginleşmesi ve kapitalist

düzenin tüm dünyada yayılması gibi durumlar geçmişten günümüze gerçekleşmiştir. Bu durumların günümüz konut yapısında yarattığı değişimleri inceleyecek olursak; “Bir metropol gelişirken kentin yoksul nüfusunun artması anomali değil, tam da bu sürecin sonucudur çünkü sistem bu insanlara da ihtiyaç duymaktadır. Kentteki kutuplaşma ‘metropol ikilemi’ olarak adlandırılan çelişkiden kaynaklanır. Artan taleple görülmedik ölçüde değer kazanan kent arazisi ve beraberinde yükselen konut ve kira bedelleri sonucu rekabet gücü olmayan ve kent merkezine ulaşımın kolay olduğu bir konut kiralayamayan ya da satın alamayan düşük ve orta vasıflı işçiler ekonomi dışı yöntemlere başvurular.” (Berner, 2005)

Halbuki kent gelişirken, kentin kullanıcılarını gelişen teknoloji ve refah düzenine uygun bir biçimde destekleyici projeler üretmek küresel bir dünyada var olan metropolün öncelikli hedeflerinden biri olmalıdır.

Keyder’in görüşüne göre; “Küreselleşme bir konjonktür, aynı hızla gelişme gösteremez. Bugün büyük bir krizin içindeyiz. İttifakı ayakta tutan şey ise sekteye uğrayacak. İstanbul’da emlak ve inşaat üzerinden gerçekleşen bu ittifak balonu sönecek, çünkü gerçekleştirilen inşaat projelerinin hepsinin satılmasının imkanı yok.”(Keyder, 2011). Günümüz dünyasının, İstanbul ölçeğinde, güncel olarak emlak sektöründe geldiği nokta da Keyder’in bahsettiği gibidir.

2.2 Ailenin Dönüşümü

Aile yapısının dönüşümünün gözle görülür sonuçları modern toplumun gelişmesiyle daha da belirginleşmiştir. Bu dönüşümün en büyük nedeni de modern toplumdaki kadının eğitim seviyesinin artması ve ekonomik olarak özgürleşmesidir. Kadın ailenin temelini ve bağlarını oluşturan bir ögedir, modernleşen toplumla beraber kadının özgürleşmesi, ailenin dönüşerek evrilmesinin en büyük nedenlerinden biridir.

“Özellikle kadın;

1. Beklenen yaşam süresinin uzaması ve çocuklarını yetiştirdikten sonra hayatında yeni bir dönem başlatabilmesi
2. Teknolojik otomasyon izolasyon vasıtasıyla ev işinin yeniden yapılanması
3. Aile planlaması olanakları
4. Artan boşanmaların evlilik ve aile desteğini çok kırılgan hale getirmesi

5. Eğitim ve çalışma olanaklarının eşitlenmesi

sayesinde geri dönüşümsüz olarak özgürleşmeye başladı.” (Ünsal, N. 2008)

Ünsal’ın da bahsettiği gibi bu “geri dönüşümsüz özgürlük” aile yapısının dönüşümünün giderek alternatif biçimlerde farklılaşmasına neden olmaktadır.

Ailenin dönüşümünün nedenlerinden bir diğeri de, evlilik yaşının artması ya da bu hayatın tercih edilmemesi, cinsel yönelim özgürlüğünün görece ülkemizde de artması, modernleşen teknoloji ve toplumla beraber sorumluluk duygusunun ve geç olgunlaşma sürecinin ortaya çıkışı olarak sıralanabilir.

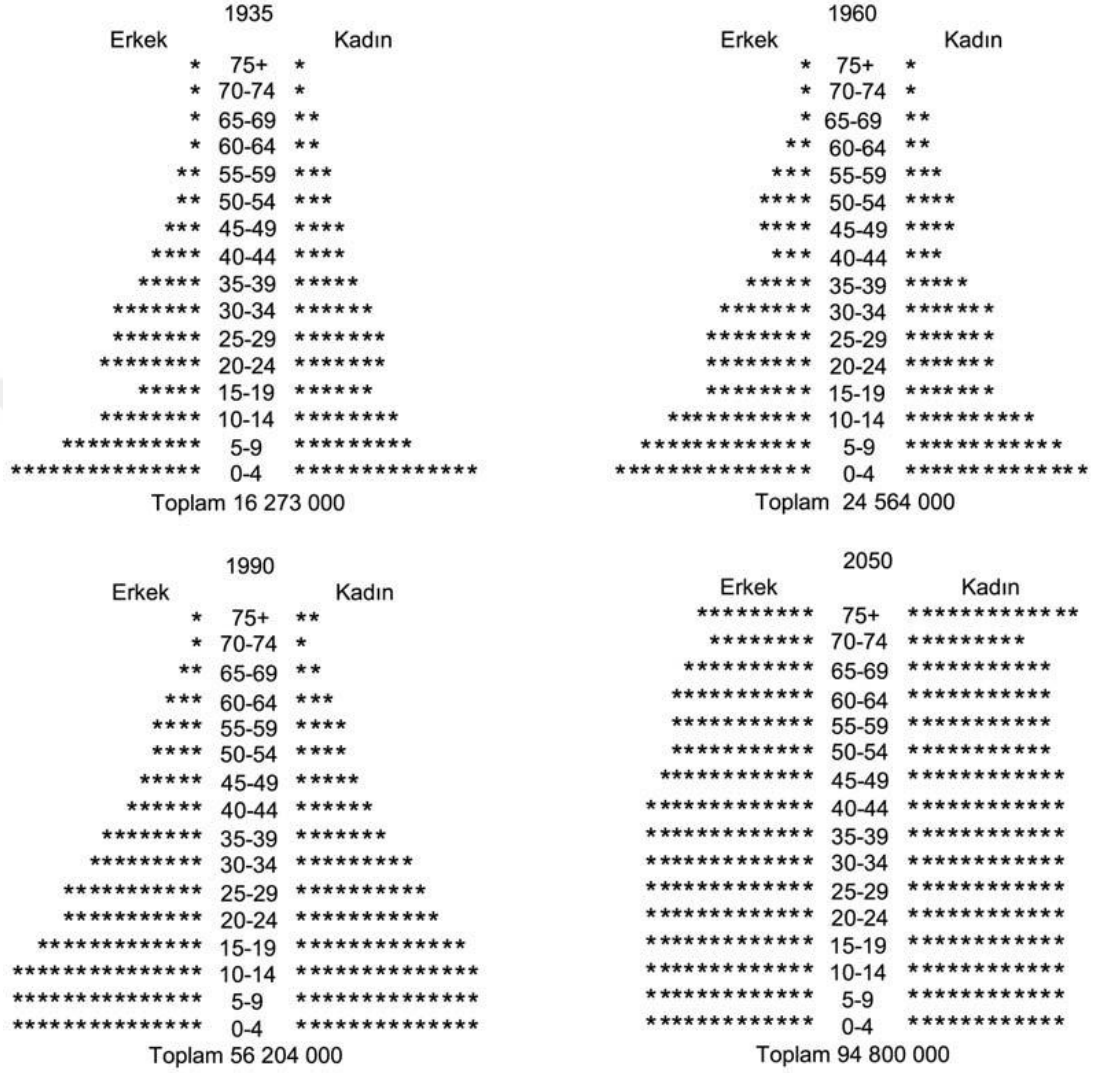
1950’li yıllarda sadece yüzde 21 olan okuryazar kadın oranı, 1985 yılında yüzde 65 seviyesine ulaşmıştır. Yine bu dönemde uygulanan ithal ikameci sanayileşme politikalarının da etkisi ile ekonomide sanayi ve hizmet sektörlerinin payı artmıştır. Yaşanan ekonomik ve sosyal değişimler çocuğa olan talebi azaltmış, geleneksel geniş aile yapısı çözülmeye başlamış ve onun yerini yavaş yavaş çekirdek aile normu almaya başlamıştır. Bu süreçte Türkiye’de ailelerin çekirdekleşmesinin yanında; dağılmış aile tipleri (tek kişilik ve tek ebeveynli) de ortaya çıkmış ve hızlı bir şekilde artmaya başlamıştır. (TNSA, 2008, s.48)

Türkiye’de, 1980’li yıllardan itibaren klasik aile yapısından farklılaşan yaşam biçimlerinin artışından bahsedebiliriz. Yaklaşık olarak 30-40 senelik dönüşen aile yapısı, yetişen yeni nesillerle beraber mevcutta bulunan konut stoğu kullanımına da farklı ihtiyaçlar ve kullanımlar getirmektedir.

2.3 Demografik Dönüşüm

Türkiye’nin geçmişten günümüze demografik yapısı özellikle Cumhuriyet döneminden sonra hızlı bir değişim içerisine girmiştir. Bunun nedenlerini dönemin savaşları, gelişmekte ve dönüşmekte olan dünya yapısı, endüstriyelleşen toplum, sanayi devriminden sonra tarım yerine makineleşen yeni iş sistemiyle beraber büyük şehirlere göç eden halk olarak sıralayabiliriz. Türkiye nüfusunun dörtte üçü 1950’li yıllarda kırsal kesimde yaşarken, endüstriyelleşme sonrası büyük şehirlere göç nedeniyle şuan kırsal kesimlerde yaşayan insan sayısı tam tersine dönüp nüfusun dörtte birini oluşturmaktadır. 1950’li yıllardan sonra ise uygulanmış olan protonalist politikalarla nüfusun arttırılması amaçlanmıştır. 1980 dönemi sonrasında ise nüfus artış hızı ölüm hızından fazla olması sebebiyle Türkiye nüfusu düşük bir ivme ile artış göstermektedir.

DİE'nün görüşlerine göre Türkiye'nin nüfusu 21. Yüzyılın ortalarında 95-98 milyon arasında olacak ve daha sonra hemen hemen sabit kalacaktır. (DİE, 1995) Şekil 2.2'de yer alan grafikte nüfusun yaşlara göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 2.2 : Nüfusun Yaş Piramitleri, 1935-2050. (DİE, 1995:7)

İstanbul'un yıllık büyümesinde, doğumların eklenmesi, ölümlerin çıkarılmasıyla hesaplanan doğal artışın oranı % 40, göçün etkisi % 60'tır. Dolayısıyla İstanbul'un nüfusunun doğurganlığın fazlalığından değil ama nüfustaki hareketlilikten dolayı bir süre daha artmaya devam edeceği düşünülmektedir (DİE, 1995)

TUSİAD (1999) raporuna göre "Türkiye'deki demografik dönüşüm neredeyse tamamlanmıştır. Demografik dönüşüm, yüksek doğurganlık ve yüksek ölüm oranlarının yerini, bilinçli bir doğum kontrolü ve ölüm oranlarında düşüşe bıraktığı

sürece verilen genel isimdir. Tamamlanmış bir demografik dönüşümün ilk göstergesi, doğum oranlarının 25 yıl içerisinde çok hızlı bir düşüş göstermesidir. 1945-50 yılları arasında 6.9 olan doğurganlık oranı 1993'te 2.7 'ye düşmüştür, dahası 2010 yılında 2'ye düşeceği tahmin edilmektedir 1999'da 1.4 olan yıllık büyüme oranının 25 yıl içerisinde 0.8 ya da altına düşmesi, 2050 yılına yaklaşırken de sıfırlanması beklenmektedir. Rapor, tıpkı DIE (1995) gibi 21. yüzyılın ortalarında Türkiye'nin nüfusunun 95 milyon civarında sabitlenebileceği varsayımında bulunur. Büyüme oranındaki düşüşle ilgili olarak nüfusun yaş yapısı da değişecektir. Uzun vadede, Türkiye'nin genç nüfusu olan bir ülke olmaktan çıkacağı öngörülmektedir.

Yaşlanan nüfus Türkiye'nin daha önce hiç karşılaşmadığı bir demografik durumdur, fakat TUSİAD Raporuna göre, önümüzdeki 20-25 yıl içerisinde 20-25 yaş arası ve 65 yaş üzeri nüfusun toplam nüfusa oranının sıra dışı bir biçimde artacağı varsayılmaktadır. Yaşlanan nüfusun bir sonucu olarak yaşlılar için konut ihtiyacı doğacak ve daha da önemlisi nüfusun büyüme hızındaki düşüşe rağmen hane halklarının sayısı artmaya devam edecektir. Bu artış, hane halklarının parçalanmasının ve yeni küçük hane halkı türlerinin ortaya çıkışının da habercisi olarak kabul edilebilir. (Ünsal, 2008)

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra, yaşanan savaşlar ve sağlık sektörünün yeterli düzeyde olmaması sebebiyle nüfus 14 milyon civarındaydı, büyük bir ulus olmanın temeli o dönemde nüfus ile ilişkilendiriliyordu. I. Dünya savaşından sonra Avrupadaki Almanya, İtalya gibi büyük devletlerde savaş sonrası kayıpların çok olması nedeniyle uygulanan protonalist politikaları (nüfus artışına teşvik) Türkiye de uygulamaktaydı. (TNSA, 2008)

Türkiyede Cumhuriyetin ilk yıllarında uygulanan bu politikalar; kürtajın ve doğum kontrol yöntemlerinin yasaklanması, evlilik yaşının kadınlarda 15'e kadar düşürülmesi, beşten fazla çocuğu olanlara teşvik olarak madalya verilmesi ve vergilerden muaf tutulması, yurtdışında yaşayan Türk kökenli nüfusun Türkiye'ye yerleşmesi için teşvik olarak toprak verilmesi gibi devlet politikaları uygulanmaktaydı. (TNSA, 2008) Uygulanan bu sıkı politikalar sonuçlarını göstermiş ve 1950'lere gelindiğinde nüfus Cumhuriyet döneminin iki katına çıkmıştır. 1950'li yıllara gelindiğinde ise tarım alanlarının kullanımının sınırlara ulaşması, gelişen endüstri ile beraber şehirlerde sağlık – eğitim – iş imkanının artması ve ülke içerisinde yapılan yolların gelişmesiyle beraber göçün rahatlaması

gibi sebeplerle şehirlerde nüfus artmaya başlarken doğum oranı geri dönüşsüz bir şekilde azalmaya başlamıştır.

Hızlı nüfus artışının getirisi ise büyük şehirlerde yaşanan çarpık kentleşme, işsizlik ve ekonomik durgunluk, uygulanan protonalist politikanın sorgulanmasına neden olmuş ve bu nedenle Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuş, hızlı nüfus artışı kontrol altında tutulmaya çalışılmıştır. Türkiyede girilen bu ikinci dönemle nüfus planlaması kontrol altında tutulmaya çalışılmış; doğum kontrol ve kürtaj uygulanmasına izin verilmiş, işsizliği azaltmak adına yurtdışında çalışmaya teşvik sağlanmıştır.

Yaşanan şehirlere göç ile beraber eğitim seviyesinin artması ile kadın okur yazarlığı artmış, bunun getirisi olarak doğurganlığı geri dönüşsüz olacak şekilde azalmıştır. Geniş aile yapısı giderek azalarak çekirdek aile ve boşanmalar artmıştır.

TNSA araştırmalarında bahsedildiği gibi, gelişen sağlık sektörüyle beraber uzayan insan ömrü, azalan bebek ölümleri ve eğitim seviyesinin artmasıyla beraber kadının ailedeki rolünün değişmesi, azalan doğum oranları, bunun getirisi olarak geniş aile kavramından çekirdek aileye dönüş gibi sebeplerle nüfus yapımız önümüzdeki yıllarda alışlageldiğimiz zıttına doğru değişmekte ve dönüşmektedir.

Değişen durum sadece nüfus değil nüfusun nerede ve ne durumda yoğunlaşıyor olmasıdır. 1950’li yıllardan itibaren Türkiye nüfusu büyük şehirlerde giderek artmaktadır. Geniş aile yapısı dönüşmekte ve tüm bunların getirisi olarak konut yapısı ve ihtiyaçları evrilmektedir.

2.4 Sosyo-Ekonomik Dönüşüm

Sosyo-ekonomi özetle toplumsal değerlerin ekonomiye bağlı olarak nasıl değiştiğinin gözlemlenmesidir. Türkiye’de konut yapısındaki dönüşümü algılayabilmemiz için sosyo-ekonomik dönüşüm sürecini geçmişten günümüze incelememiz gerekmektedir.

Özdemir’e (2012) göre ; Osmanlı’dan devralınan klasik sosyo-ekonomik düzeninin 1980’lere kadar varlığını, farklı bir şekil altında da olsa, önemli ölçüde sürdürdüğüdür. Bu anlamda söz konusu olan, Osmanlı’nın diğer sosyo-ekonomik sistemlerden farkını ortaya koyan yönetenler-yönetilenler ayrımına dayalı ve görece eşit insanlardan oluşan, servetin az sayıda elde toplanmasına meşru gözle

bakılmadığı bir toplum düzenini geride bırakmamızdır. (Özdemir, 2012) Bu düzen geride bırakılarak yeni durumda Batı tipi kapitalizm modeli hayatlarımızı şekillendirmektedir. 1980 sonrasında başlatılan ‘özelleştirme politikaları’ sonucunda Türkiye devleti, devlet kapitalizmi ve köylülüğü bitirerek, halk içerisinde sosyo-ekonomik farklılıkların giderek artmasına neden olmuştur. Batı toplumlarından gelen kapitalist sistemle beraber zenginler daha da zenginleşerek sistemde daha küçük bir bölümü oluşturmaya başlarken halk mülksüzleşme ve yoksullaşmaktadır.

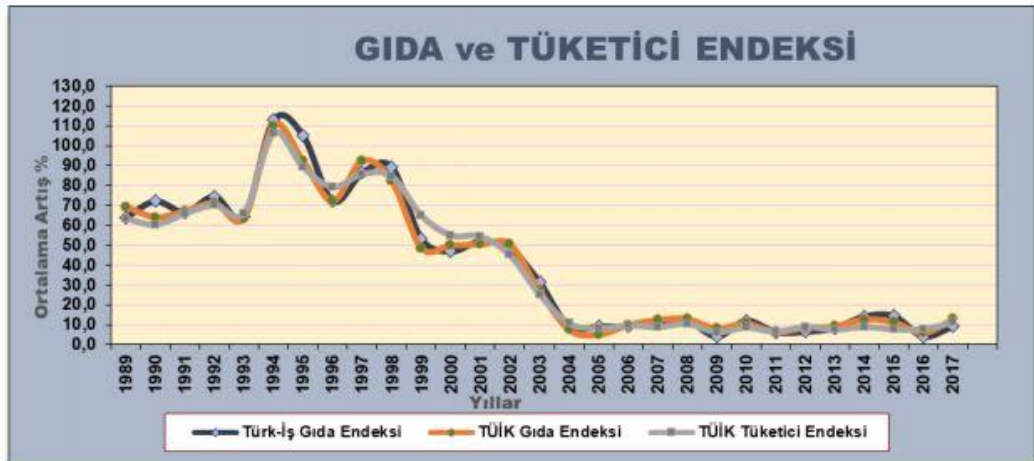
Geçmiş dönemdeki yoksulluk, işsizlik tehditi içermezken, günümüzde çalışan insanların bile yaşadığı yoksulluk farkın boyutunu ortaya koymaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırmasının 2018 Mart ayı sonucuna göre:

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 1.662,70 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 5.415,96 TL oldu.
- Bekar bir çalışanın aylık yaşama maliyeti ise 2.055,15 TL olarak gerçekleşti.

Asgari ücret 2018 Ocak ayından itibaren, bekar bir işçi için aylık net 1.603,12 TL olarak uygulanırken, bir kişinin yaşama maliyeti 2.055 TL oldu (Mart,2018). Gelir ile yapılması gereken harcama arasındaki fark fiyat artışlarıyla giderek açılmakta ve asgari ücretin satın alma gücü gerilemektedir.

Şekil 2.3’te yer alan tabloda, seneler içerisinde gerçekleşen alım gücü düşüşü görülmektedir.

Şekil 2.3 : Gıda ve Tüketici Endeksi. (Mart,2018) Url-02.

Rahnema, modern ve geçimlik ekonomilere ait yoksulluk türlerinin birbirinden radikal olarak farklı olduğunu belirterek, modern yoksulluğu ‘sefalet’ olarak tanımlamaktadır. (Rahnema, 2009) Türkiye nüfusunun büyük bir çoğunluğunun kendi kendine yetmekte olduğu “geçimlik tarım” ekonomisine sahip olması artık geçmişte yer alan bir olgudur. Yakın geçmiş zamana kadar ailelerin kendi yetiştirdikleri sebze-meyve ve hayvancılık ile ticari kaygısı olmadan kendi beslenmelerini sağlamış olduğu dönem artık geçmiş bir dönemi tanımlamaktadır. Bu dönemin bitişi Türkiye’de tarımın çözülmesiyle başlamaktadır. Tarımın çözülmesi, devletin özelleştirme politikaları, kapitalizmin ve bununla beraber burjuva sınıfının artmasına karşılık olarak halk yoksullaşmakta yani Rahnema’ya göre sefalet içerisinde yaşamaktadır. Bunun sınıfsal terminoloji içinden tercümesi, yapısal olarak sınıfsız toplumdan sınıflı topluma geçildiği bir tarihsel dönemi deneyimlememizdir: Olan, servetin bazı ellerde birikirken başka bazı ellerin de bundan yoksunlaşmasıdır. Bu yoksunlaşma, salt maddi ya da parasal boyutta olmayıp Bourdieu’cu anlamda beşeri, sosyokültürel ve manevi alanları da kapsayan çok boyutlu bir niteliğe sahiptir.

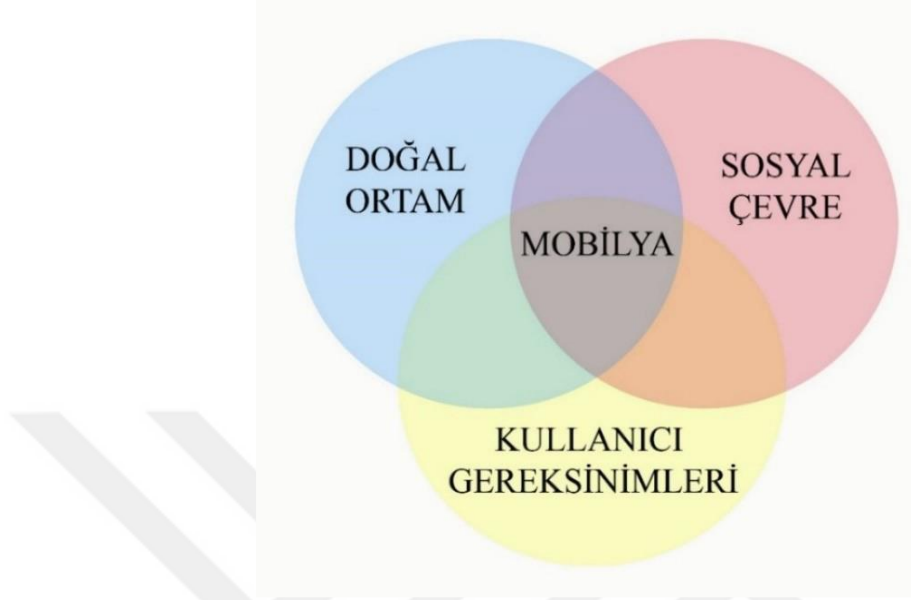
2.5 Materyal Dönüşüm / Mobilya, İşlev, Mekan

İnsanlığın yerleşik hayata geçerek, tarihte önemli bir adım atmış olması aynı zamanda mekan-işlev-kullanım algısını da ortaya çıkarmış ve yerleşik hayatta karşılaştığı bu tip ihtiyaçlarını karşılayacak ürünler üretmeye başlamıştır. Mobilya tarihi de insanlığın yerleşik hayata geçtiği dönemlere kadar uzanmaktadır. Göçebe yaşamdan yerleşik hayata geçilen dönemde, kişi ve toplumlar temel ihtiyaçlarını karşılamak adına kullanmış olduğu alet ve araçlarla, günlük hayatlarını kolaylaştıracak şekilde mobilyalar üretmeye başlamışlardır. Mobilya, sadece günlük hayatı kolaylaştıracak bir araç değil aynı zamanda sosyal hayatı güçlendiren bir unsur olarak bu dönemde karşımıza çıkmaktadır.

Sonraki dönemlerde mobilya, sosyal statüyü belirleyen bir araç olarak kullanılmaya başlanmış ve geçmişten günümüze farklı kültür ve medeniyetlerin ellerinde şekillenerek, dini, sosyal, işlevsel olarak farklı malzeme, renk ve tekniklerde üretilmeye devam etmiştir.

Düzgün’ün (2017) diyagramında da görülebileceği gibi, tarihler boyunca farklı tekniklerde üretilmiş olan mobilyalar; sosyal çevre, doğal ortam ve kullanıcı gereksinimlerine bağlı olarak ortaya çıkmıştır. (Şekil 2.4) Dönemin doğal ortamında

bulunan malzemeler ve teknik bilgiler, sosyal çevre ve kültür aynı zamanda kullanıcı ihtiyaçları mobilyaların tarihler boyunca şekillenerek evrilmesini sağlamıştır.

Şekil 2.4: Mobilyanın Çevre Koşullarla Ortaya Çıkış Modeli. (Düzgün, E. 2017)

“Mobilya kelimesinin kökeninde ‘mobil’ sözcüğü vardır. Mobil Latince de devingen anlamına gelmektedir. Devingen olan, taşınabilir her şeyi” ‘mobi’ kökü ile açıklanabilmektedir. Sonuçta mobilya bir mekânı insanın yaşam koşullarına uydurmada ara kesittir. Dolayısıyla, bir mekânı tamamlayan en önemli olgudur” (Kabağaç ve Alovera, 1995). Kabağaç ve Alovera’nın (1995) da değindiği gibi mobilya, geçmişten günümüze mekânı tanımlayan en önemli unsur olma özelliğini sürdürmektedir.

Günümüzde mobilya sektörü moda sektörüyle yarışır halde tüketim odaklı bir şekilde varlığını sürdürmektedir. Bu şekilde, reklam odaklı sektörün sürdürülmesinin nedeni, varlığını devam ettirmesi için önemli bir olgudur. Geçmiş dönemlerde konutlarda yer alan mobilyalar senelerce kullanılıp nesillerden nesile aktarılabilirken, bulunduğumuz dönemde kullanılan mobilyalar bir iki taşınma süreci geçirdiğinde, birkaç kez sökülüp takıldığında işlevini kaybetme aşamasına gelmektedir. Bu tüketim odaklı oluşum, sürdürülebilirlik ve ekonomik açıdan oldukça tehlikeli bir durumu yaratmaktadır.

Yakın geçmişimizde, büyük anne büyük babalarımızın yaşam mekanlarında bulunan mobilyaları incelediğimizde masif malzemelerden yapılan oldukça dayanıklı onlarca yıl kullanılmış, ailelerinden yadigar kalmış ürünlerle iç içeyken günümüz piyasasında tek bir darbe ile parçalarına ayrılabilen, malzeme olarak kalitesiz ve sağlığa zararlı hammaddelerden imal edilen mobilyalarla karşılaşmaktayız. Masif malzemeleri bütçe olarak karşılamak üretim, teknik ve hammadde bakımından daha zor olsa da önemli olan bir kere üretilmiş doğaya saygılı, kaliteli bir ürünü tekrar tekrar kullanmaya elverişli hale getirerek sürdürülebilir ve ekonomik olarak uygun bir mobilya ortaya koymaktır.

Proje bölümünde iç mekan donatı elemanlarının üretim ve geri kullanım modellerini geliştirmek için olan önerilerimden detaylı olarak bahsedeceğim.

2.6 Her Yaşta Konforlu Yaşam

Konfor kelimesinin sözlük anlamına baktığımızda “günlük hayatı kolaylaştıran maddi rahatlık” karşılığını görmekteyiz. “Konforlu yaşam” kavramı ise maddiyattan uzak, her bireyin her yaşta sahip olması gereken bir haktır. Bu hakkın gerçekten bir yaşam hakkı olarak görülebilmesi için politik olarak da desteklenmesi gerekmektedir. Yönetimler, bireylerin bu haklarını gözetmeli, alternatif öneriler geliştirerek yapıcı projelerle desteklemelidir.

İstanbul’da yetişkinlik döneminin henüz başındaki birey, üniversite nedeniyle aile evinden ayrıldığında konfor şartları düşük konutlarda paylaşımlı olarak yaşamaktadır. 4-5 yıl süren üniversite hayatının bitmesiyle de bu düşük konforlu mekanlarda yaşama süreci bitmemektedir. Yeni mezun olarak çalışma hayatına atılan birey, ilk senelerde aldığı maaşını metropoldeki emlak piyasasıyla karşılaştırıldığında kendini, öğrenci evine göre bir miktar şartlarını iyileştirmiş bir durumda bulur. Bu bir miktar şartları iyileştirme durumu da maalesef asıl konforlu yaşamı sağlamamaktadır.

Otuzlu yaşların başına gelindiğinde ailelerin desteğiyle gerçekleşen evlilik kurumunu benimsemeyen bireyler ev paylaşımlı yaşamı da tercih etmeyince, durum yine konfor şartları düşük tek maaşlı yalnız konut hayatını doğurmaktadır.

İstanbulda yaşamak, orta gelirli ve geleneksel aile yapısına sahip olmayan bireyler için zordur, bu zorluğun nedeni ise konut yapısının geleneksel ve geniş aile tipolojine

gore çeşitlenmesidir. İstanbul metropolü konut yapısı, çift maaşlı aile yapısına uygun olarak sürdürülmektedir, bunun sonucu olarak yalnız yaşamı tercih eden bireyler, İstanbul konut piyasasında en altlarda yer alan konforsuz ve sorunlu konutlarda (zemin kat, alt yapısı kullanışsız eski binalar, nem, ısıtma gibi sorunları olan konutlar) ikamet etmek durumunda kalmaktadır.

Konforlu yaşam hakkı, belli bir refah seviyesine ulaştıktan sonra elde edilen bir hak olarak görülmemelidir. Konforlu yaşam, bireyin her yaşta ; çocukluğundan başlayarak, ergenliğinde, yetişkinliğinde ve yaşlılığında , hayatının her döneminde olması gereken bir yaşam hakkıdır.

İstanbul metropolünde aile ve hane halkı dönüşümü, geleneksellikten uzaklaşarak çeşitlenmektedir , eski geleneksel yapı bir bakıma kırılmakta ve çeşitlilik artmaktadır. Bu çeşitlilik de doğrudan yaşam alanı ihtiyacını doğurur. Her yaşta konfor şartları yüksek ve ekonomik yaşam hakkı her bireyin ulaşması gereken bir olgudur.

Bu nedenle alternatif yaşam biçimleri için konut yapısı çeşitlenmeli, aynı zamanda dünyada yer alan örneklerdeki gibi bu yaşam biçimlerini destekleyecek devlet politikaları geliştirilmelidir.

2.7 Mekana Adaptasyon, Mekanın Bireye Adaptasyonu

Adaptasyon yani uyum sağlamak zamana paralel olarak ilerleyen bir kavramdır. Mekan, ev ve konut kavramlarını sorgulayacak olursak, Şevin Yıldız'ın “Ev’e doğru müzakere” başlıklı makalesinde bahsettiği; ev kavramını insanın aidiyet olgusunu tamamlayan, özel ve bireysel alanlarını tanımlayan fiziksel çevrenin ismi, şeklinde tanımlar ve fiziksel olan başka hiçbir yapının içine oturtulmuş psikolojik, sosyal alanla yeni bir isim kazanamadığından bahseder. Ev kelimesinin içerisindeki psikolojik durumu ortadan kaldırıncı isim olarak “konut” tanımını kullanabileceğimizi savunan pek çok görüş de mevcuttur.

Mekan ise mimari, felsefi olarak çok geniş bir anlama sahip olup, “Var olanların içinde yer aldığı, tüm sınırlı büyüklükleri içine alan uçsuz bucaksız büyüklük. Sınırsız ortam, sınırsız büyük kap ya da hazne. Üç boyutlu, yani eni, boyu ve derinliği olan hacim. Yer kaplama” (Cevizci, 2003) olarak tanımlayabiliriz. Bu yer’e uyum sağlamak bir süreç ister, bu süreçte yaşanan anılar ve hissedilen duygular ile

beraber somut bir kavrama psikolojik anlam yükleyerek kendimizi mekanla bağdaştırmış oluruz.

“Mutsuz, problemlili bir aileye mensup bir birey yaşadığı evin içinde kendini evsiz hissedebilir. Dolayısıyla evsizlik hissi sadece maddesel koşullarla, sokakta kalmakla ilintili değildir. Duygusal ve fiziksel memnuniyetle, sosyal ilişkilerin korunması ve kollarılmasıyla kontrol ve mahremiyetle de ilintilidir.” (Jones, 2000). Burada bahsedildiği gibi mekanla aramızda kurduğumuz psikolojik bağ, o var olsa da soyut olarak onsuz hissedebilmemize neden olabilir. Yaşadığımız konutla aramızda psikolojik bir bağ vardır, bu bağ zamanla oluşur, önce biz uyum sağlarız sonra onun bize uyum sağlamasına imkan tanırız.

Yaşadığımız ve benimsediğimiz “yer”i sürekli terk etmek durumunda kalmak ise bize psikolojik olarak zarar verir, aidiyet ve bu aidiyetten uzaklaşmak, bulunduğumuz mekana adapte olamamak. Yetişkinlik dönemimizin başından itibaren maddi sebepler, okul ya da iş nedeniyle sürekli yer değiştirmek durumunda kalırız, ya da mekanın esnek olamaması o anki hayat şartlarımıza uyum sağlayamaması nedeniyle alıştığımız o yeri terk etmek zorunda kalabiliriz. Bu durum da bize sadece maddi bir kayıp değil manevi olarak da kaybettirir, maddi kayıplar hesaplanabilir durumda olsa da manevi kayıpların değerini bilemeyiz.

Mekana adaptasyon, insanın yaşam sürecinde bulunduğu yer ile olan psikolojik bağını ve yaşam kalitesini arttırmak için önemli bir kavramdır. Yaşam döngüsü sürecinde farklı yaşam eşiklerine esnek olarak uyabilen mekanlar ile, adapte olunan yaşam alanında uzun yıllar geçirmek sağlanırken, aynı zamanda psikolojik ve fiziksel olarak yıpratıcı olan sürekli taşınma süreci engellenmiş olmaktadır.

2.8 Sonuç

İstanbul gibi bir metropolde yaşamak, günümüz koşullarında giderek zorlaşmaktadır. Dönüşen ve değişen yaşam şartlarıyla beraber bu zorluğu ortadan kaldırarak, giderek nüfusu artan bu metropolde toplumun; konforlu, huzurlu ve mutlu bir şekilde yaşayabilmesine olanak tanımak basit ve sistemli çözümlerle mümkündür. Bu çözümler üzerine fikirler geliştirmeye imkan sağlayıcı oluşumlar yaratılmalı ve bu çalışmalar desteklenmelidir.

3. KONUT İÇ MEKANLARINDA ESNEKLİK

İnsan hayatı, yaşadığı toplumu, kültürü, sosyal ilişkileri ve tarihi, yaşadığımız her süreç maddesel ve soyut olarak döngüseldir. Canlılığın olduğu her yerde bu döngüsellik mevcuttur. Yaşam ölçeği küçülüp bir birey formatına indiğinde de, birey yaşamı da bir dönüşüm içerisinde. Bu devrim sürecinin en çok etkilediği ve şekillendirdiği oluşumlar ise yaşam alanlarımızdır. Hayatımızın büyük bir bölümünü geçirdiğimiz yaşama alanlarımız, geçen zamana, değişen iş ve yaşam durumlarımıza ayak uydurabilecek şekilde esnek olmalıdır.

İnsanlığın ilk var olduğu zamanlarda profesyonel meslek grupları henüz var olmadığı için, bireyler kendi çevrelerini kendi kural ve kanunlarına göre değiştirebiliyorlardı. Fakat günümüzde her şey daha net ve katı sınırlar ile çizilmiş durumda. Kullanıcılara bu imkânı sağlama görevi mimarların ve tasarımcıların sorumluluğu altındadır. Mimarın giderek karmaşıklaşan toplum ve çevre şartlarında, sorumlulukları artmakta ve idealleri ve yaklaşımları değişmektedir. (Çimşit, F., Kızmaz, K., 2015)

Mekanda esneklik özetle; “süreç içerisinde değişim ve gelişmelere bağlı olarak mekânın maksimum uyum göstermesi, değişen talepleri etkin bir şekilde karşılaması, böylece kalite değerini yaşam boyunca üst düzeyde tutmasıdır.” (İslamoğlu, 2016) İslamoğlunun da değindiği gibi mekanda esneklikteki amaç, mekanın kalite değerinin sadece o anki ihtiyaçlarımıza cevap vermesiyle ayakta kalması değil, yaşamımızın devamında öncesinde ummadığımız değişikliklerle karşılaştığımızda, mekanın bu dönüşümlere adapte olarak en baştaki kalite değerini ayakta tutması ve hayatımıza kalite katmaya devam etmesidir.

Yaşadığımız mekan, sadece duvar döşeme ve kaplama malzemelerinden oluşan cansız bir ürün olarak görülebileceği gibi, yaşayan bir organizma gibi düşünülerek bu canlı devrimine katılmasını sağlamamız da bir bakıma biz mimarlar tarafından mümkündür. Gropius’un (1954) da dediği gibi ; “Mimarlar binaları anıtlar, eserler gibi düşünmemeli, onları hayatın değişkenliğine hizmet edebilecek kaplar gibi

düşünmeli ve bu kurgu modern hayatın dinamizmiyle baş edebilecek geri plan uyumunu yaratabilecek kadar esnek olmalı. “ (İslamoğlu, Ö. 2016)

Mekanın bu devinim - dönüşümü yani esnekliğinden bahsederken, beklentilerimiz bir canlı organizmada gerçekleşen döngüsellik değildir. "Konut yapıları değişen yaş aralığı ve bunun getirdiği sorunlar, değişen iş durumlarına yani en az iki farklı duruma uyarlanabilecek şekilde esnek olarak inşa edilmelidir.” (Till ve Schneider, 2007) Till ve Schneider’ın bahsettiği gibi, bir mekandan beklenen esnek olma durumu sadece iki farklı yaşam ihtiyacını karşılayacak kadar basit olabilir.

Konut yatırımı yapılırken hayat boyu geri dönen kar miktarı hesaplanamamaktadır, o anın ve belki de bir sonraki dönemimizin durumlarına göre belki de ömür boyu yaşayacağımız yere yatırım yaparız, fakat en basitinden yaşlanınca karşılaştığımız zorlukları hesaba katmadığımız için sadece bu dönemlerde değiştirilen konutlar yüzünden harcanılan miktarlar oldukça fazladır.

Günümüzde konut piyasasına baktığımızda, yaratılan mekanlar; mobilya tefrişlerinin layout plan düzleminde sıralanarak ve oluşturulan o mekana “yemek odası, salon, yatak odası” isimleri verilerek satılmaktadır. Andrew Rabeneck’e (2007) göre bu oluşumun adı ; “*tight-fit functionalism*”dir (daracık işlevsellik olarak çevrilebilir). (Till ve Schneider, 2007) Bu oluşuma örnek vermek gerekirse; bir konutta yer alan ayrı bir “yemek odası” , bu konutu emlak piyasasında fazlaca değerlendirir. Mekanın yapısına baktığımızda, bir yemek masası ve etrafında konumlandırılan 6-8 sandalyeden oluşan, eşyaların yerleşimi bakımından ince uzun dikdörtgen bir alan ve genellikle rahat servis yapmak adına iki kapılı tasarlanan bu oda, içerisinde yemek masası ve sandalyesi bulunsa da bulunmasa da “yemek odası” dışında farklı bir işlevle kullanılması yapısı nedeniyle neredeyse imkansızdır. Bulunduğu konutu piyasada değerlendirse de, diğer alanlara göre günlük kullanım oranı sadece %5’tir. Bu oluşumun en büyük nedenlerinden biri de konutlarda yer alan birimlerin belli bir sıfatla oluşturularak yaşam döngüsündeki esnekliğe yer verilmemesi, böylece istenilen; mobilya, beyaz eşya ve emlak piyasasının döngüsellliğini amaçlayarak bu piyasanın sürekli canlı kalmasını sağlamaktır. Yapılarda yer alan ara bölücülerin özellikle taşıyıcı olarak tasarlanmasının bir başka nedeni de budur, esnek olma imkanının o mekanda sağlanmasının uzun bir süreç ve maddiyat gerektirmesi.

İngiltereden örnek vermek gerekirse, Manchester şehrinde, 1991-2006 tarihleri arasında depo tarzı (warehouse; esnek mimarinin örneği) yapılara taşınan nüfus 966'dan 15.121'e çıkmıştır, (Till, Schneider 2007) İngiltere'deki bu örnekte olduğu gibi 15 sene içerisinde gözlemlenen bu 15 kat artış, insanların da artık bu yapılara ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. İstanbul'dan örnek verecek olursak ;

"Aile yaşamının mekana yansımalarının konut üzerinden tekipleştiği söylenebilir. Oysa çekirdek aileye alternatif geleneksel olmayan küçük hanehalkları (yalnız yaşayanlar, tek ebeveynli aileler, çift gelirli çocuksuz aileler ve evi paylaşan arkadaşlar vb.) Mekan kullanımına farklı dinamikler getirirler." (Ünsal, 2008) Ünsal'ın da bahsettiği gibi geleneksel olmayan ve giderek çeşitlenen hanehalkları, mekan kullanımına farklı dinamikler getirirler, ve bu farklı kullanım ihtiyaçlarını karşılamak İstanbul'da yer alan ve sadece "geleneksel aile" ye uygun konut piyasasında mümkün değildir. Farklı kullanım ihtiyaçları ve çeşitlenen hanehalkları alternatif konut çözümlerine ihtiyaç duymaktadır, bu çözümlerin de kaynağı İstanbul metropolünde de esnek yapıların çoğalmasıyla mümkündür.

3.1 Ekonomi Bağlamında Esneklik

İnsan yaşamının farklı evrelerinde, hayatın getirdikleri karşısında ihtiyaçların farklılaşması sonucu yaşadığı mekanı değiştirmek durumunda kalmaktadır. Till ve Schneider (2007) bize uzun vadede esnekliğin daha ekonomik olduğundan bahseder, çünkü esneklik konut stoğundaki eskimeyi sınırlar. Esnek ve uyarlanabilir konutun, farklı koşullara uyum sağlama kapasitesinin, inşa ederek uzun vadeli sermaye maliyetinden kaçınabileceğinden bahsetmektedirler. Bu bağlamda Hollanda'da yapılan piyasa araştırmaları göstermektedir ki; insanlar, uyum sağlayabildikleri takdirde evlerinde kalmaya devam etmeye isteklidirler ve yüksek bir yüzdeyle konutlarının ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarına göre ayarlayamadıkları için taşınmak ve ev değiştirmek istediklerini, yapılan araştırma göstermiştir.

Değiştirilen konutlar, sadece mekana olan psikolojik bağdan dolayı bireye zarar vermez, yaşanan taşınma durumunun bir de ekonomik boyutu vardır. Yeni yaşama mekanı için kira ise ; ödenen depozito, taşınma masrafı, varsa araya giren emlakçı bütçeleri, eski mekandan yenisine geçerken mekana adapte olamayan mobilyalar gibi ekonomik olarak insanları etkileyecek bir çok konu ortaya çıkmaktadır. Özellikle

gençlikten yetişkinliğe geçiş dönemlerinde yaşam mekanı değiştirme, tam olarak maddi özgürlüğün yeni kazanılıp ekonomik ve sosyal olarak oturmayan hayat düzenleri nedeniyle daha sık yaşanmaktadır. Esnek konutların finansal sonuçlarının anlaşılmasında problemin bir kısmı, konut ve inşaat sektörünün ürünlerinin fiyatlandırılma biçiminde yatmaktadır. Her şey anında harcama temelinde yapılır ve uzun süreli ya da tüm yaşam maliyeti kavramı nadiren tartışılır. Bu nedenle konut birimlerinin esnek olarak üretilme durumu ilk başta maliyetli gibi gözükse de yaşam süreci boyunca geri dönüşü bakımından düşünüldüğünde çok daha ekonomiktir.

3.2 Sürdürülebilirlik Bağlamında Esneklik

Mimaride düzensiz kentleşme, doğal kaynakların düzensiz kullanımı, artan nüfus karşısında gerçekleşen toplu konut yapısının çarpık bir şekilde büyümesi, ekosistemdeki çevre kirliliğinin artması gibi konular 20. Yüz yılın başından beri tartışılmaktadır.

Sürdürülebilirlik, “Bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılayabilmek” şeklinde açıklanmaktadır (Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu, 1991). Sürdürülebilirlik kavramının mimariyle olan yakın ilişkisi ise ; yapı, kabuk, strüktür elemanları, malzeme, çevresel faktörler gibi tüm bu değişkenleri mimarinin içerisinde barındırıyor olmasıyla ilgilidir.

Dünya savaşları sonrası yaşanan yıkımlar ve endüstrinin gelişerek nüfusun büyük şehirlere hızlı akışı karşısında, konut ihtiyacını karşılamak adına uygulanmış olan toplu konutlar, 1930’lu yıllarda bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Bu sorunları çözebilmek adına Avrupada hareketlenmeler başlamıştır. Bunların en önemlisi “CIAM”, yani Uluslararası Modern Mimarlık Kongreleridir. Sonraki yıllarda, konut sorunlarını çözmek amacıyla çeşitli tasarım anlayışlarını ön plana çıkaran toplantılar ve bildiriler düzenlenmeye devam edilmiştir. “Team 10”, CIAM hareketinden ayrılan, kent ve konut oluşumları bakımından, temelde aynı sorunlara odaklanan ancak fikir ayrılıkları taşıyan ve bu problemlere yeni çözümlerle yaklaşan bir guruptur.

20. yüzyılın içinde yer alan bu fikir hareketlerinin en güncel olanı “gündem 21”olarak adlandırılmakta, şehirde yaşayan insanların konut ve mekan gereksinimlerine sağlıklı çözümler üretmeyi hedeflemektedir. Söz konusu çözümlerin ortak yanlarından en önemlileri, esneklik, değiştirilebilirlik ve sürdürülebilirlik kavramlarıdır. Yeni yüzyıl başlarken sağlıklı kentler ve konut bölgeleri oluşturmayı amaçlayan düşünceler, bu kavramların tasarım ve oluşum anlayışına temel oluşturacağını irdelemektedirler. (Özturan, 2008)

İç mimaride sürdürülebilirlik kavramını ele aldığımızda, üzerine yoğunlaşmamız gereken en önemli kavram iç mekanda kullanılan malzemeler ve kullanılan hareketli elemanların önemidir. İç mekanda kullanılan yapı malzemeleri, ekosisteme zarar vermeden üretilmeli, tekrar tekrar kullanılabilir olacak şekilde uzun ömürlü olarak tasarlanmalıdır. Sadece iç mekan yapı elemanları değil mekan içerisinde kullanılan hareketli mobilyalar da sürdürülebilir kullanımına uygun olacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu elemanların üretim ana malzemelerinden başlayan süreç, lojistik olarak ekolojik bir şekilde taşınmalarıyla devam ederken, tekrar kullanımına olanak sağlayacak alternatif çözüm yöntemleri geliştirerek planlanmalıdır.

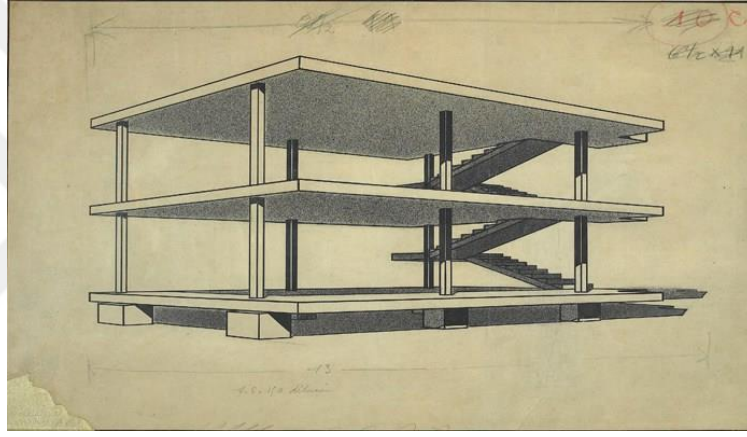
Mimari gibi büyük ölçekte sürdürülebilirlik her ne kadar mühim bir konu olsa da, iç mekanda mobilya ölçeğindeki sürdürülebilirlik de günümüz dünyasında yeterince önem arz etmektedir.

3.3 Geçmişten Günümüze Örnekler

Mimaride esnek kavramını ele alan örnek projelerine baktığımızda, I. Dünya savaşının hemen öncesi ile başlayıp son dönemde güncel olarak yapılmış projelere kadar yaklaşık son yüz yıllık dönemin örnek modellerinden bahsedebiliriz. I. Dünya savaşı sonrası özellikle avrupada gerçekleşen yıkımla beraber, yeniden inşa edilecek sosyal ve konut yapılarının acil olarak karşılanması gerekliliği bir çok farklı modelin ortaya çıkmasına aracı olmuştur. Bu durumun nedeni sadece savaşlardaki yıkımlar değil, aynı zamanda büyük kentlerin sanayileşmeye başlaması ve kentlerdeki artan nüfus ihtiyacını karşılamak üzere yeni konut tipolojilerinin ortaya çıkışıdır.

Esnek mimarinin geçmişten günümüze örnek yaklaşımlarını incelerken, dönemin ihtiyaçları ve o dönemde karşılaşılan problemler, problemlere yanıt arayan tasarımcılar ve mimarların günün şartlarındaki ulaşılabilir malzeme ve teknik

gereklilikleri de düşünmemiz gerekmektedir. 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında bir konutun esneklik kavramı irdelenirken dönemin şartları ve problemlerini karşılamak adına öngörülen yol prefabrike yönetimi; hafif malzemeler, ara bölücülerin kolay ve pratik şekilde üretilebilmesidir. Bunun sağlanabilirliği de betonermenin keşfi, betonarme ile birlikte yapı strüktürünün buna müsaade etmesiyle mümkündü. Bu dönemin öncü mimarlarından Le Corbusier'in sloganı olan “serbest cephe, serbest plan”, bu sloganı ortaya döktüğü projesi Dom-ino House’u inceleyecek olursak. Bu proje ile amaçlanan yapıyı cepheden, pencere – kapı elemanlarından, ara bölücülerden arındırmak, sadece taşıyıcı strüktürü ile bir bakıma özgürleştirmenin mümkün kılınmasıydı. (Şekil 3.1)

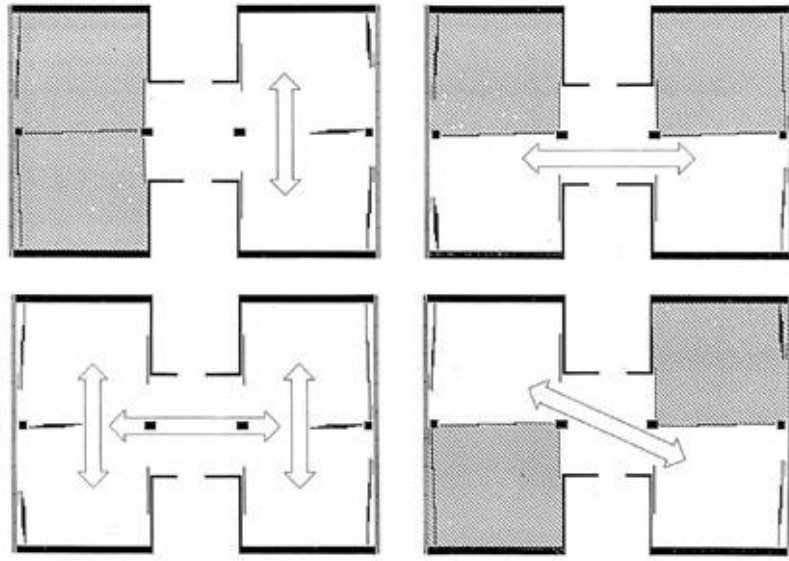
Şekil 3.1 : Maison Dom-ino. (Le Corbusier, 1914) Url-3.

Dom-ino evi, taşıyıcı strüktürü betonarme ile sağlayarak, ara bölücülerin hafif ve prefabrike malzemelerle kullanıcıya özel olarak şekillenmesi olanağı sağlar, aynı zamanda cepheyi de taşıyıcıdan bağımsız tasarlayarak sonradan eklemelenmesine olanak sağlar.

1900’lü yılların başlarından 1900’lü yılların yaklaşık olarak ortasına kadar olan 50 yıllık süreçte esneklik anlayışı; iskelet taşıyıcı, açık plan yapısı, hafif ve hareketli ara bölücüler ve modüler birimlerden oluşurken, 1900’lü yılların ortasından 70’li yıllara kadar esneklik, temel anlayıştan kopmadan ve uzaklaşmadan yine dönemin ihtiyaçlarına, teknolojisine, sosyal yapısına bağlı olarak dönüşmüştür. 1980’li yıllara gelindiğinde ise sosyal yapı değişmiş, teknoloji ilerlemiştir. Bu dönemde akıllı ev sistemleri, kayar ve dönüşen teknolojilerin gelişmesiyle konut farklı bir boyut kazanmıştır. 1980’li yıllardan günümüze kadar olan dönemde teknolojiye ilave

olarak zaman, pratiklik ve sürdürülebilirlik kavramları esneklikle bütünleşerek bir çok farklı projenin temelini oluşturmuştur.

1996 Yılında, Viyana’da Helmut Wimmer tarafından tasarlanmış olan ve şekil 3.2’de plan şeması ve şekil 3.3’te cephe görünüşü yer alan projesinde yapmış olduğu; yatay ve dikey düzlemde kayar ara bölücüler kullanarak, kullanıcıya ihtiyaçları doğrultusunda bir çok farklı alternatifli plan şeması sağlamaktır. Her alternatif plan şemasında mekanlar birbirine ana hol ile bağlanmaktadır.

Şekil 3.2 : Grieshofgasse (Helmut Wimmer, 1996) Url-4.

Şekil 3.3 : Grieshofgasse. (Helmut Wimmer, 1996) Url-4.

Esnek mimari örneklerinde günümüzde yapılan son dönem projelerine baktığımızda, yine güncel sosyal ve politik gelişmeleri, dünyadaki doğal kaynaklar ve yenilenemeyen bu kaynakların sürdürülebilirliği açısından esnekliği, günümüzde en değerli olan zaman kavramı ve bu kavramla yarışmak için ortaya çıkan alternatif çözümlerle ortaya çıkmıştır. Günümüzde devam eden savaşlar, bu savaşlar nedeniyle ortaya çıkan göçmen sorunları, hızlı tüketim, gelişen teknoloji, metropollerde yaşanan aşırı nüfus artışı, artan arsa değerleri, küçülen konut yapıları, hızlı değişen yaşam biçimleri, mevcut örnek projelerin tasarımcı ve mimarlarına çözmesi gereken problemler olarak sıralanabilir.

Penda'nın 2017 yılında "MINI living" adı altında yaratmış olduğu konsept, modüler bir şekilde yeniden kullanılabilir ve esnek olarak tasarlanan mikro evlerden oluşmaktadır. (Şekil 3.4, Şekil 3.5) "Mini living" projesi, büyük şehirlerde meydana gelen aşırı nüfus artışı ve kullanıcıların değişen ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik alternatif bir çözüm olarak önerilmiştir. Proje, "Geleneksel çerçeve konut talebinin çok arz ettiği şehirlerde yaşamak ve çalışmak isteyen genç profesyonellere ve bağımsız yaratıcılara yönelik radikal bir gelecek kavramı" olarak tasarlanmıştır. Sistem, her biri üç metrekarelik taban alanına sahip prefabrik modüllere dayanıyor ve şantiye monte edilmeden önce kamyonlarla taşınabilmektedir. Modüller kolaylıkla taşınabilir ve kurulabilir olarak geri dönüştürülmüş tekrar tekrar kullanılabilen malzemelerden oluşmaktadır. Şangay'daki etkinlik için Penda, bir kafeterya, yemek alanı, kitapevi, stüdyo, atölye ve spor salonu gibi özel işlevlere sahip modüller içeren bir prototip konut oluşturmak için 26 modülü birleştirmiştir. Mimarlar, tasarımın gelecekte yerleşim konseptlerinin tarihi şehirlere nasıl rahatça sığabileceğini gösterdiğini iddia etmektedir.

Şekil 3.4 : Radical Future Living Concept. (PENDA,Dezeen 2017) Url-5.

Şekil 3.5 : Radical Future Living Concept (PENDA, Dezeen 2017) Url-5.

Modüller ağırlıklı olarak inşaat alanlarında yaygın olarak kullanılan geri dönüşümlü metalden yapılmıştır. Sergiyi takiben tüm bileşenler geri dönüşümlü veya yeniden kullanılmak üzere gönderilmiştir. Birimler, alanların kullanımına bağlı olarak farklı gizlilik seviyeleri yaratmak üzere düzenlenebilen eğimli delikli panjurlarla doldurulmuş basit metal çerçevelere sahip. Modüllerin çatılarına uygulanabilen ekim alanlarıyla tasarımcılar potansiyel bir gıda alanı sağlanılabileceğini de önermiştir. Yeşil çatılar, aynı zamanda sera gazının etkisini azaltmak için tasarlanmıştır, çatıların bazılarında ise enerji panelleri yerleştirilmiştir.

Otomobil markası MINI'nin Şangay'da yer alan projesiyle amaçlanan; kullanılmayan endüstriyel yapıların kentin dönüşüm kompleksine ayak uyduracak şekilde apartmanlara, ofislere ve ortak sosyal alanlara hizmet etmesidir. MINI'nin özel bir otomobil üreticisinden evrimleşen bir yaşam tarzına dönüşen en son aşamasını, kompakt alanlardaki yaşam kalitesini en üst düzeye çıkarmayı hedefleyen bir projedir. Proje, Şangay şehrinin Jing'An bölgesinde yer alan eski bir boya fabrikasını, yerel toplumla etkileşime teşvik eden ortak yaşam ve çalışma alanına dönüştürmeyi içeriyor. Şekil 3.6, Şekil 3.7 ve Şekil 3.8'de projenin görselleştirme çalışmalarını bulabilirsiniz.

Şekil 3.6 : Mini Living, Shangai. (Dezeen, 2017) Url-6.

Şekil 3.7 : Mini Living, Shangai (Dezeen, 2017) Url-6.

Şekil 3.8 : Mini Living, Shangai (Dezeen, 2017) Url-6.

Esnek mimarinin geçmişten günümüze problemlerini, kullanıcılarını, dönemin sosyal ve politik şartlarını, ulaşılabilir malzemelerini incelediğimizde, ortaya çıkan modeller ve tasarımlar birbirinden fazlaca farklılaşırken, amaç her zaman aynıydı; kullanıcı ihtiyaçlarını ve kullanıcılarının değiştiği dönüştüğü mimari mekanları, ön görüde bulunarak bir adım öndeki durumu da beraberinde tasarlamak.

3.4 Sonuç

Konut iç mekanlarının esnek olma durumu; psikolojik, sürdürülebilirlik ve ekonomi gibi önemli konularda pozitif geri dönüşler sağlamaktadır. Bu geri dönüşlerin elde edilebilmesi için öncelikle geleceğe dönük çalışmalar ve yatırımlar planlanmalıdır. Özellikle metropoller gibi nüfus yoğunluğunun fazla olduğu dinamik yaşam alanlarında bu tür çalışmalar çok daha önemlidir.

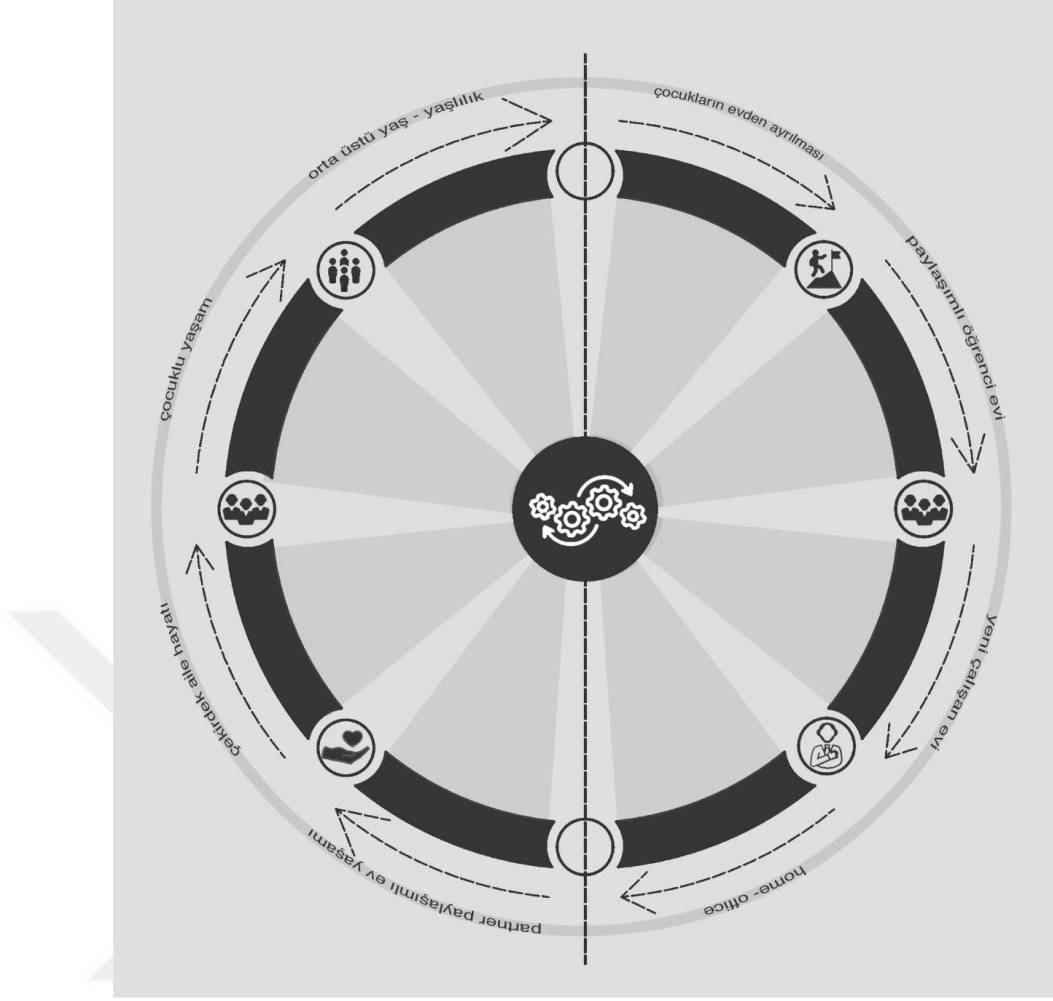
4. FARKLI YAŞAM EŞİKLERİNE BAĞLI OLARAK DÖNÜŞEBİLEN ESNEK KONUT İÇ MEKANLARI ÜZERİNE BİR TASARIM ÇALIŞMASI

Yaşam döngüsündeki eşikler ve esnek mekansal geçişler konulu tez çalışması kapsamında geliştirilen projenin üzerinde durduğu nokta her bireyin her yaşta konforlu bir yaşam hakkına sahip oluşu ve bu hakkın ekonomik ve adil bir şekilde sağlanabilmesi için bir iç mimar olarak nasıl öneriler geliştirebileceğidir. Bu doğrultuda tasarım çalışmasının her aşaması, tez konusunun alt başlıkları doğrultusunda geliştirilmiştir.

4.1 Konu ve Yöntem

Bu tasarım çalışmasının konusu ; metropol insanının yaşamındaki farklı yaşam eşiklerine bağlı olarak dönüşebilen esnek konut iç mekanlarının araştırılması ve bir tasarım örneği geliştirilmesidir.

Günümüz kent yaşantısında, Şekil 4.1’de diyagramı bulunan, yaşam döngüsü süresince, aile evinden ayrılma, paylaşımlı yaşama geçme, yalnız yaşama, öğrenci-yeni mezun evinin yetmemesi ve tekrar taşınmak, yer değiştirmek gibi evreler bulunmaktadır. Sonrasında yeni bir aile hayatı, çocuklarla yaşam ve tekrar çocukların evden ayrılması şeklinde döngüsel süreçler içerisinde yaşanan mekanların sabit kalması nedeniyle yaşanan değişimler süresince genellikle adaptasyon zorlukları ile karşılaşmaktadır.

Şekil 4.1 : İnsanın Yaşam Döngüsü Diyagramı.

Çalışma kapsamında, özellikle çalışan genç kullanıcıların, hayata yeni atıldığı, olgunlaştığı ilk süreçte konfor şartları düşük mekanlarda yaşamak zorunda kalmak yerine, konforlu, esnek ve ekonomik mekanlarda yaşayabilmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte farklı yaşam evrelerine ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde adapte olabilecek esnek iç mekanlar üzerinde çalışılmaktadır. Bu bağlamda, tez çalışmasının kapsamı, metropolde konut iç mekanları olarak belirlenmiştir. Çalışma alanı olarak İstanbul metropolü seçilmiş ve İstanbul’da metropol hayatı, bununla bağlantılı olarak metropol yaşantısını destekleyen ve dönüşebilecek alanlar araştırılmıştır.

Tez ve tasarım çalışması araştırmasında kullanılan yöntemler; literatür araştırması, İstanbul kentinde seçilen bir alanda alan araştırması ve alan araştırması sonucunda bu alan için farklı ölçeklerde kent ile ilişkili olarak esnek bir iç mekan ve yaşam sisteminin tasarlanmasını kapsamaktadır.

Öncelikle metropolde dönüşen yaşam biçimleri, İstanbul'da metropol yaşamı, konut iç mekanlarında esneklik ile ilgili literatür araştırması yapılmıştır. Alan araştırması üç aşamadan oluşmaktadır;

i. Alan çalışması yapmak üzere seçilen Maslak Sanayi Bölgesi analiz edilmiş, mevcutta ve gelecekteki durumu ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

ii. Alan çalışması yapmak üzere seçilen Maslak Sanayi Bölgesinde mevcut kullanıcı grupları ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda mevcut durumu anlamak için röportaj, anket ve gözlemler yapılmıştır.

iii. İstanbul metropolünde yaşamakta olan potansiyel kullanıcı tiplerini, ihtiyaçlarını ve yaşam biçimlerini anlamaya yönelik araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda ortak ihtiyaç ve farklılaşan ihtiyaçların belirlenmesi için röportaj, anket ve gözlemler yapılmıştır.

Tezin sonucunda alan araştırması sonucu elde edilen bilgi ve veriler doğrultusunda esnek bir iç mekan ve yaşam sistemi önerisi getirilmiştir.

Bu bağlamda amaçlanan; sadece mekanı tasarlamak değil, içerisinde barınan ya da günlük olarak içerisinde yer alan kullanıcıları yeniden bileştirici, içerisinde bulunan üretim mekanlarının döngüsellliğini sağlayacak bir sistem tasarlamaktır. Tasarlanan sistemde yer alan kullanıcılar belli bir yaş aralığı, eğitim seviyesi, belirli bir meslek grubunda yer almamaktadır. Kullanıcılar tasarlanan sistemde var olmaya istekli, tasarlanan sistemi sürdürebilecek ve bu sisteme katkı sağlayabilecek bireylerden oluşmaktadır. Proje tasarımı geliştirilirken, önce genel sorunlar belirlenmiş daha sonra ise bu sorunlara çözüm olabilecek genelden detaya öneriler geliştirilmiştir.

Tez içeriğinde de nedenlerine değinilmiş olan başlıca sorunlar; İstanbul metropolünde geçmişten günümüze değişen sosyal, kültürel ve demografik yapının birey yaşamının büyük çoğunluğunu içerisinde barındırdığı konut mekanlarını nasıl etkilediği ve bu değişimin mevcutta geline durum karşısında nasıl geliştirilebileceğidir. İstanbul metropolünde yaşanan nüfus artışı, değişen aile yapısı karşısında düşen hane halkı sayısına karşıt olarak sadece aile yapısına dönük gelişen emlak piyasası, alternatif hane halklarının metropoldeki yaşam koşullarını zorlaştırmaktadır.

Ünsal'a göre günümüzde yeni yaşam biçimleri (Ünsal, 2008) ;

- Yalnız yaşayanlar
- Evlenmeden birlikte yaşayan çiftler
- Evi paylaşan arkadaşlar
- Tek ebeveynli aileler
- Bilinçli çocuksuzluk
- Yaşlılık alternatifleri
- Diğer alternatifler olarak sıralanmaktadır.

İstanbul konut stoğu çift maaşlı aile yapısına göre gelişirken, yeni ve çeşitlenen yaşam biçimleri nedeniyle metropoldeki konut yapı stoğu karşısında zorluk çeken bireyler bulundukları mekana adapte olamayıp sürekli taşınmak ve yer değiştirmek zorunda kalırlar. Sürekli taşınmak sadece ekonomik olarak değil psikolojik olarak da yorucu bir durum oluşturmaktadır. Konutla birey arasında barınma ihtiyacı dışında duygusal bağ da oluşmaktadır. Bu tasarım çalışmasının amacı tezin; metropol yaşantısı ve kentlilerin farklı yaşam eşiklerine bağlı olarak konut iç mekanlarında esneklik, ekonomiklik ve sürdürülebilirlik konuları bağlamında farklı yaşam modellerinin araştırılması ve bu araştırmanın bir sonucu olarak esnek bir iç mekan ve yaşam sisteminin tasarlanmasıdır. Önerilecek tasarım ile kullanıcıların benimsemiş olduğu ve yaşamının büyük bir bölümünü içerisinde geçirerek şekillendirdiği yaşam mekanlarını terk etmek durumunda kalmadan, duygusal ve ekonomik olarak yıpratıcı olmayacak şekilde uzun yıllar boyunca kullanabilecekleri bir çevre sağlamak, bununla birlikte farklı yaşam eşiklerinde bulunan farklı kullanıcıların birarada oluşturacakları yeni sistemin içerisinde, birbirleriyle ve çevreleriyle farklı ölçeklerdeki ve farklı boyutlardaki ilişkiler ağlarının da irdelenmesidir.

Alternatif yaşam biçimlerinin zamanla değişim ve dönüşümü klasik aile yapısına göre daha dinamiklidir. Bu hızlı dönüşen durumlara önerilen ise esnek yapılar tasarlamaktır. Bu nedenle tasarlanan sistemde uzun süreler yaşamaya istekli olan bireylerin değişen ve dönüşen yaşam eşikleri karşısında, esnek mekan geçişleriyle aynı “yer”de yaşamlarını sürdürmeleri projenin bir diğer amacıdır.

Türk aile yapısı olarak, kan bağıımız olan insanlarla birbirine yakın yerlerde hatta aynı apartmanda yaşamak İstanbulda geçmişten günümüze şahit olduğumuz bir olgudur. Yer yer aile apartmanları, ya da özellikle kardeş – anne baba – teyze dayı – kuzen birbirine yakın mekanlarda yaşamak gerek yardımlaşma, gerek sosyalleşme

için önem duyulan olgulardandır. Değişen ve dönüşen yaşam biçimleri nedeniyle bu olgudan uzaklaşan ve yalnızlaşan metropol dinamiğine ayak uyduran yaşam tarzlarıyla karşı karşıya kalmaktayız, fakat insanın en basit bir durumda bile başka bir bireye ihtiyaç duyması kaçınılmazdır. Birbirine yabancılaşan komşuluk ilişkilerini önerilen projede kolektif düşünce tarzıyla kırmak da amaçlanmıştır. Burada sağlanmak istenilen yabancılaşan komşuluk ilişkilerini; sosyal etkinlikler, dönüşüm pazarları, yeşil pazarlar, ekim alanları ile güçlendirerek sosyal ilişkileri güçlü, aralarında kan bağı olmasa da güven duygusu gelişmiş bir komünite yaratmaktır.

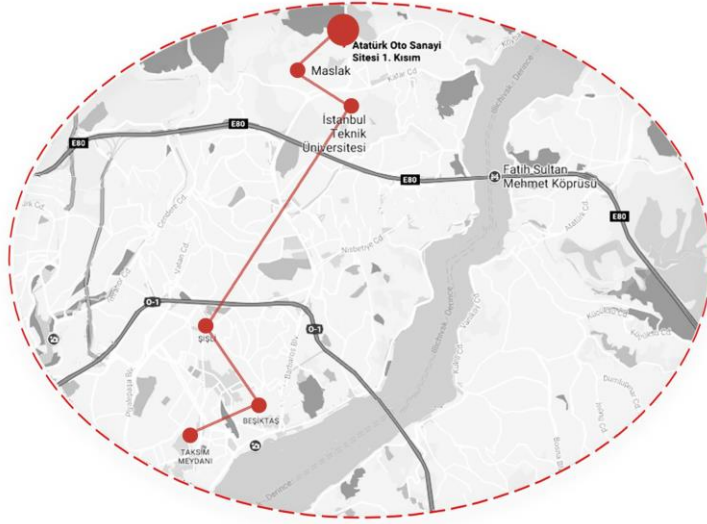
Özetlemek gerekirse tasarım çalışmasının konusu; farklı yaşam biçimleri için kolektif, paylaşım ve dayanışma odaklı esnek ve sürdürülebilir konforlu mekan tasarımları geliştirmektir

4.2 Yer Seçimi

Tez konusuna uygun proje çalışma alanı için Maslak Atatürk Oto Sanayi I. Bölge seçilmiştir. (Şekil 4.2) Bu alanın seçilme nedeni ise bu bölgenin az katlı, yeşil yoğunluklu alan içerisinde olması, konumu itibarıyla İstanbul metropolünün güncel olarak tüm merkezlerine rahat ulaşılabilir olması, yakınında metro istasyonunun bulunması, çevresinde Maslak ve Levent gibi büyük iş merkezlerini içeren yerlerin bulunması, yakınında Işık Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve MEF Üniversitesi gibi büyük kampüs alanlarının bulunması olarak sıralanabilir.

Yönetim site yapılaşmasını ;

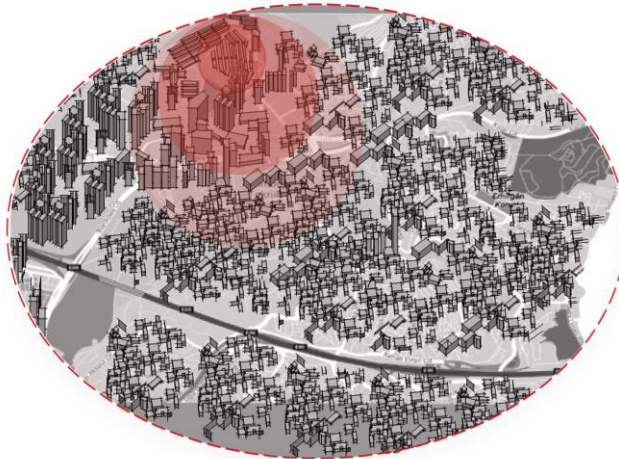
Atatürk Oto Sanayi Siteleri Kompleksini oluşturabilmek ve şehir içindeki iş yerlerini modern bir ortamın olacağı bir sitede bir araya getirmek için çağdaş yenilikleri oto sanatkarına ulaştırmak amacı ile ustaların 1967’de kurdukları kooperatifle siteleşme hareketini başlatmışlardır. İnşaatına 1968 yılında başlanan ve kompleksin ilk bölümü olan Atatürk Oto Sanayi Sitesi 1.Kısım, 2 Ağustos 1975’de site hizmete açılmıştır., şeklinde tanımlamaktadır. (Url-9)

Şekil 4.2 : Atatürk Oto Sanayi Harita Diyagramı.

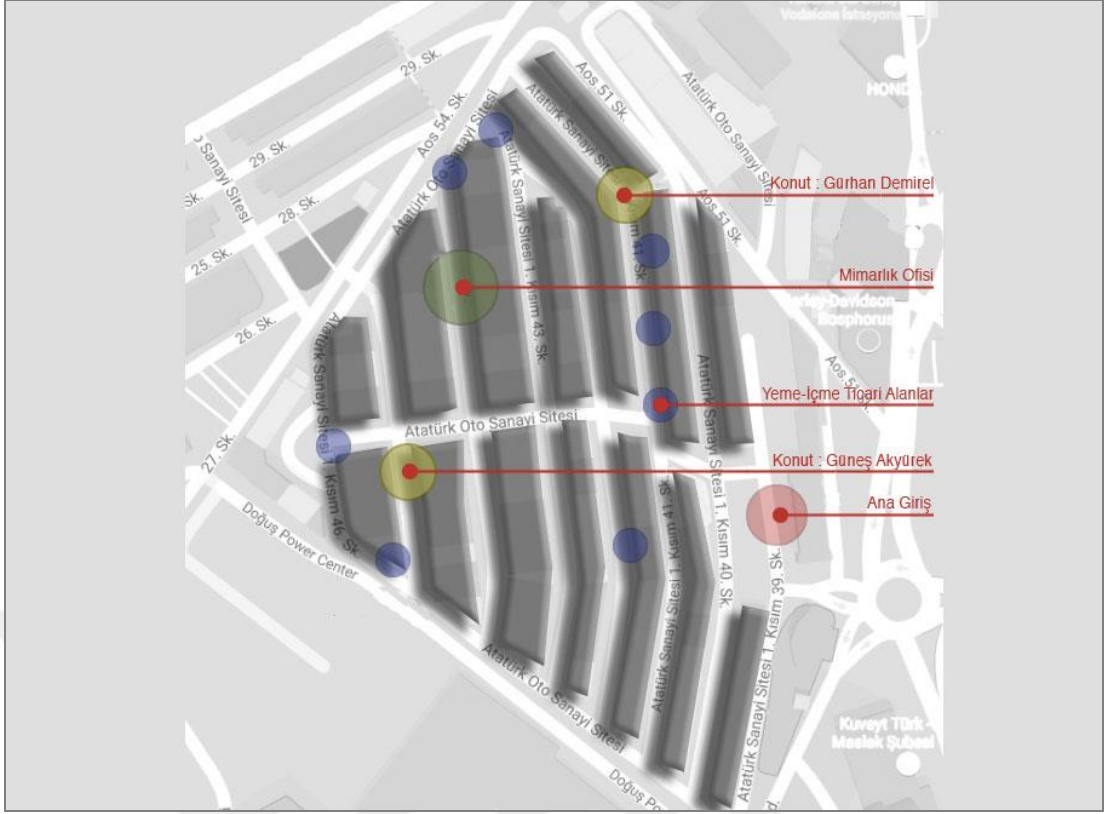
Atatürk Oto Sanayi Maslak, açıldığı dönem olan 1975’li yıllarda İstanbul merkezinden uzakta yer alırken, seneler içerisinde büyük iş ve eğitim merkezlerinin metropolün farklı bölgelerine yerleşmeleri sonucu şuan şehrin merkezinde konumlanmaktadır.

Şekil 4.3’te yer alan üç boyutlu diyagramda da görülebileceği gibi, Maslak’ta yer alan yüksek katlı iş merkezleri Atatürk Oto Sanayi’nin komşularını oluşturmaktadır. Oto sanayi bölgesi gökdelenlerin arasında, alçak ve yeşil kalan yapıyla korunmuştur.

Şekil 4.3 : Atatürk Oto Sanayi 3D Harita Diyagramı.

Şekil 4.4’te Oto Sanayi mevcut durum yerleşim diyagramını bulabilirsiniz.

Şekil 4.4 : Atatürk Oto Sanayi Mevcut Durum Diyagramı.

Şekil 4.5’te Oto Sanayi 1. Bölge Google Maps görselini bulabilirsiniz.

Şekil 4.5 : Atatürk Oto Sanayi I.Bölge (Google Maps, 2017) Url-7.

Şekil 4.6’da Oto Sanayi 1. Bölge sokak fotoğrafını bulabilirsiniz.

Şekil 4.6 : Atatürk Oto Sanayi I.Bölge.

Atatürk Oto Sanayi, günümüzde konumu ve geniş yeşil alanları itibariyle değerli bir arazi üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle yerine inşaat şirketlerinin AVM, rezidans ve ofis kapsamlı projeleri bulunmaktadır. Rezidans, temel olarak sunmuş olduğu ‘barınma’ işlevinin yanında, alışveriş, çalışma, kültür ve sağlık gibi fonksiyonların çeşitlenerek ‘düşey’ bir kurguda birbirine eklemlendiği ve bu bağlamda ‘bütünsel bir yaşam’ın kurgulandığı bir yapı olarak ortaya çıkmaktadır. Rezidans kültürü, mekansal kurgusu ve biçimlenişi ile çekirdek aile profilinden çok bireyselliği öne çıkaran, sunduğu yaşam biçimi ile konuttan beklentiler ve tercihler noktasında üst sınıfları ve neoliberalizmin ortaya çıkardığı yeni burjuvaziyi -yüksek maaşlı profesyoneller- hedefleyen bir konut modeline geçişi temsil etmektedir (Erdin ve Gür, 2017)

Polatkan inşaat Maslak Atatürk Oto Sanayi arsasına yapmayı planladığı projesini aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır ;

Toplamda 17 imar adası üzerinde ve 73.700 m2 alanda Polatkan tarafından inşa edilecek çok fonksiyonlu dev proje kapsamında rezidans, ofis ve AVM üniteleri yer alacak olup yaşam ve yapı kalitesi ile katma değer ve konforun maksimum seviyede olacağı LEED GOLD sertifikalı, marka değeri daima yükselen entegre ve eksiksiz bir yaşam alanı inşa ediliyor olacak. (Url-8)

Tezin daha önceki bölümlerinde de tanımlamış olduğum gibi yine inşaat sektörünün yüksek rakamlarla satmak veya kiralamak istediği, metropolün mevcutta yeterince fazla sahip olduğu konut tipolojisine bir yenisi daha eklenmek istenmektedir. Mevcut arsanın kooperatif oluşumundan çıkıp artık özel bir tapu değerinin olması nedeniyle, Oto Sanayi atölye sahipleri de Polatkan İnşaat'ın yapmış olduğu projelere kazanacakları kar nedeniyle olumlu olarak bakmaktadır. Şehirdeki çoğu arazi bu şekilde aynı tipolojideki projelerle donatılmaya başlanmıştır. Bu durumu değiştirebilmek ve farklı yaşam biçimleri için ulaşılabilir mekanlar yaratmak devlet desteğiyle gerçekleşmesi gereken bir durumdur.

Şekil 4.7'de Polatkan İnşaat'ın Maslak Oto Sanayi alanına uygulamak istediği projenin görselleştirme çalışmasını bulabilirsiniz.

Şekil 4.7 : Polatkan İnşaat Maslak Atatürk Oto Sanayi rezidans, ofis ve AVM projesi. Url-8.

Dünyada yer alan farklı yaşam biçimleri için alternatif konut oluşumlarını Ünsal aşağıdaki şekilde sıralamaktadır (Ünsal, 2008) ;

- Ortaklaşa / kolektif konutlar, yaşam çevreleri
- Co-housing
- Kolektif konutlar
- Paylaşılan daireler

- Tek ebeveynli aileler için konut
- Hosteller

Eski yapı stokunun yeniden değerlendirilmesi / soylulaştırma

Bu tip alternatif yaşam alanlarının oluşumu 17. yüzyıldan itibaren farklı örneklerle karşımıza çıkmaktadır, fakat günümüz İstanbul metropolünde dönüşen konut tipolojisi rezidans sistemine doğru evrilmektedir. Bu sistemin önüne geçebilmek için önerilen, öncelikle önerilecek yeni sistemin devlet tarafından desteklenmesidir. Devlet tarafından desteklenen Atatürk Oto Sanayi Maslak bölgesi özel inşaat yapılaşmasına katkıda bulunmak yerine metropolde barınan bireylerin bir kısmına da olsa ulaşılabilir, konforlu, sosyal ve yeşil bir barınma mekanı yaratmasına izin vermiş olacaktır.

Maslak Atatürk Oto Sanayi alanı uygulanacak proje ile I. Bölgede yer alan atölyeler; yeşil alanlar, pazar alanları (takas pazarları, yeşil pazarlar) ekim alanları, esnek konut-ofis birimleri, esnek konut birimlerine dönüştürülürken atölyelerden bir kaç birim mobilya dönüşüm amaçlı kullanılmaya devam edecektir. İkinci kısımda yer alan atölyeler ise mevcuttaki şeklinde çalışmalarını sürdürmeye devam edecektir. Böylelikle mevcutta var olan yapılara mimari olarak çok az müdahale edilerek az katlı yapılaşma ve yeşil alanlar korunmuş olacaktır.

4.3 Röportaj Verilerinin Değerlendirilmesi ve Tasarımla İlişkilendirilmesi

Röportajlar (EK-A ve EK-B) ve gözlemler sonucu ortaya çıkan ve proje çalışma tasarımına entegre edilen kriterler aşağıdaki gibidir;

- 2. Bölgede yer alan oto sanayi birimleri korunacaktır. (EK-A)
- 1. Bölgede yer alan sanayi birimlerinden 4 modül; ahşap atölyesi (2 modül) ve demir atölyesine (2 modül) dönüştürülerek korunacak, kalan modüller konut ve konut-ofis modüllerine dönüştürülecektir.
- Konut ve konut-ofis modüllerine dönüştürülen birimlerin; alt katta sosyal alanları, asma katta ise özel yaşam alanları yer alacak şekilde özel ve ortak alanlar ayrılacaktır. (EK-A)
- İç mekanda yer alan düşey sirkülasyon elemanı giriş alanı paralelinde konumlandırılmıştır. (EK-B)

- İkili ve üçlü modüllerde iç cephe 3/4 kolon aksı kadar kaydırılarak, dışarıda bir bahçe alanı ve dış mekan ortak sosyal kullanım alanı yaratılmıştır. (bisiklet park, dış mekan oturma alanı, dış mekan sosyal alanı, sanatçıların işlerini yapabilecekleri dış mekan atölye alanı) (EK-B)

Çizelge 4.1 ve Çizelge 4.2’de , EK-A ve Ek-B’de detaylı bir şekilde yer alan röportaj verilerini tablo halinde bulabilirsiniz.

Çizelge 4.1 : Mevcut İş Yeri Kullanıcıları.

Mevcut İş Yeri Kullanıcıları						
Sorular	Coşkun Alan	Ali Şahin	Ayhan Aydoğdu	Ömer Katrancı	Bayram Dinçsoy	Değerlendirmeler
1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?	Mecburiyetten çalışıyoruz	Evet isterdim	Evet isterdim	Emeklilik yaşıma geldi	Uzun yıllardır çalışıyoruz, mecburiyetten	1. Bölgede yer alan oto sanayi atölyelerinin 2. bölgeye taşınması planlanmaktadır. 2. bölgede, araba park sorunu için yaya yollarının azaltılarak çevre düzenlemesi yapılmaması önerilmektedir.
2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?	Araba ve park sorunu	Park sorunu var	Kapasitesi yetmiyor	x	Arabalar sığmıyor, sorunumuz bu şuan	
3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?	Yolların genişletilmesi	Çevre düzenlemesi yapılmalı	x	Arabalar yetmiyor bu sorunumuz var	x	
4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?	Yapıldığından beri çok bir şey değişmemiştir	Geçmişten günümüze bir değişiklik yoktur.	Sadece etrafta birkaç kafe restaurant açıldı	Sadece etrafta yeni binalar geldi	80lerden beri değişen bir şey yok	Oto sanayinin mevcut bölgesinin korunması planlanmaktadır. Bu şekilde önerilen proje tasarımları çalışması ile AVM rezidans gibi projelerin bu alana da uygulanmasının önüne geçilecektir.
5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?	Uzak bir yere taşınmasını istemem	Silivri’ye taşınması konuşuluyor, müşteri gelmez oraya.	Uzağa taşınırsa işi bırakırım	Taşınırsa emekli olurum	Silivriye taşınacak diyorlar, orası uzak	
6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?	Gökdelen yapmak isterlerse rahatsızız.	AVM ya da gökdelen yapılmasını istemiyoruz	Oto sanayinin kalmasını istiyorum.	Satılırsa ne olur bilmiyorum	Polatkan İnşaat’ın bir projesi var	

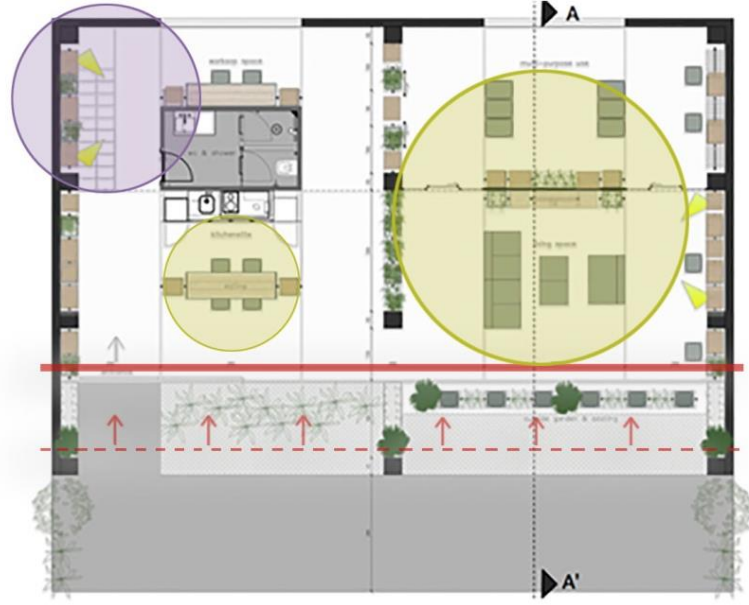
Çizelge 4.2 (devam): Mevcut Konut Kullanıcıları.

Mevcut Konut Kullanıcıları			
Sorular	Güneş Akyürek	Gürhan Demirel	Değerlendirmeler
1. Yaşam alanı olarak Maslak Oto Sanayi'yi seçmenizin nedenleri nedir?	Video ve animasyon üreten bir müzisyen olduğum için tüm işlerimi aynı alanda yapabilecek bir mekana ihtiyacım vardı.	Standart yaşam alanlarından daha fazla kişiselleştirme seçeneğim olduğu için Oto Sanayi'de yaşamayı tercih ettim.	Mevcut kullanıcının ihtiyaçları doğrultusunda; alt kat sosyal ve yaşam alanı olarak planlanırken, asma kat ise özel yaşam alanı olarak değerlendirilmiştir. Aynı zamanda ihtiyaçlar doğrultusunda mevcut cephe 3/4 kolon aksı kadar kaydırılarak dış mekan atölye, dış mekan bahçe ve dış mekan sosyal alan yaratılması önerilmektedir.
2. Buradaki yaşam biçiminiz nasıl?	Giriş alanında 15m ² 'lik, kirli işler yapabileceğim bir atölye alanı yarattım. Alt katı sosyal alan üst katı ise özel alan olarak kullanıyorum.	Konut ofis olarak kullanıyorum, burada bir reklam filmi çekerken bu bölgeyi keşfederek konut olarak kullanmaya başladım.	
3. Geçmiş konut deneyimleriniz nasıldı?	Apartman hayatı	Apartman hayatı	
4. Yaşadığınız alanı verimli olarak kullanabiliyor musunuz?	Sadece ben değil arkadaşlarımla da verimli kullanmasına olanak tanıyorum	Evet verimli kullanıyorum	
5. Oto Sanayide yaşadığınız alanda ne gibi değişiklikler yaptınız?	Pimapen, parke, elektrik ve su tesisatı.	Asma katı yatak odası, depo ve tuvalet olarak kullanıyorum. Alt katı ofis ve yaşama alanı olarak kullanıyorum.	
6. Fırsatınız olsa ne gibi değişiklikler yapmak isterdiniz?	Ön taraftan da üst kata çıkan merdiven ve maliyeti uygun olsaydı kombi/doğal gaz sistemi kurmak isterdim.	Tavanın bazı bölümlerini ışık geçiren bir malzeme ile değiştirmek isterdim.	Mevcut ve potansiyel kullanıcıların bu alanda uzun süreler yaşamasına olanak sağlayacak şekilde proje modülleri yatayda esnek olarak (ihtiyaçlar doğrultusunda genişleyip daralabilen) tasarlanmıştır.
7. Bu alanda güncel olarak komşuluk ve sosyal ilişkileriniz nasıl?	Sanatçı komşularımla algım da devam eden birlikteliklerimiz oluyor. Stüdyodan, atölyeye geçmeli iş yaparken eğlendiğimiz akşamlar oluyor. Bazen okul yurdundaymiş gibi hissediyorum.	Apartman komşuluğundan daha yardımsever olduğunu söyleyebilirim. Herkes işinde gücünde olduğu için biraz daha rahat.	
8. Maslak Oto Sanayide yaşamaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?	İsterdim, kiracı değil mal sahibi olmak ve dilediğim değişiklikleri yapacak rahatlığım olsun isterdim	Evet, isterdim.	

Çizelge 4.2 : Mevcut Konut Kullanıcıları.

6. Fırsatınız olsa ne gibi değişiklikler yapmak isterdiniz?	Ön taraftan da üst kata çıkan merdiven ve maliyeti uygun olsaydı kombi/doğal gaz sistemi kurmak isterdim.	Tavanın bazı bölümlerini ışık geçiren bir malzeme ile değiştirmek isterdim.	Mevcut ve potansiyel kullanıcıların bu alanda uzun süreler yaşamasına olanak sağlayacak şekilde proje modülleri yatayda esnek olarak (ihtiyaçlar doğrultusunda genişleyip daralabilen) tasarlanmıştır.
7. Bu alanda güncel olarak komşuluk ve sosyal ilişkileriniz nasıl?	Sanatçı komşularımla akşam da devam eden birlikteliklerimiz oluyor. Stüdyodan, atölyeye geçmeli iş yaparken eğlendiğimiz akşamlar oluyor. Bazen okul yurdundaymış gibi hissediyorum.	Apartman komşuluğundan daha yardımsever olduğunu söyleyebilirim. Herkes işinde gücünde olduğu için biraz daha rahat.	
8. Maslak Oto Sanayide yaşamaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?	İsterdim, kiracı değil mal sahibi olmak ve dilediğim değişiklikleri yapacak rahatlığım olsun isterdim.	Evet, isterdim.	
9. Oto Sanayi'yi yaşam alanı olarak kullanırken bu alanda gördüğünüz sorunlar nelerdir?	Duvar kalitesi kötü olduğu için soğuk hava geliyor ayrıca etrafım atölye çevrili olduğu için sabah başlayan atölye sesleri.	Yaşayana değil de biraz misafirlige gelen için problem oluyor. Çok konut olarak kullanılan bir bölge değil.	Mevcut alanda yer alan atölyelerin 2. bölgeye taşınması sağlanarak 1. bölgede yer alan konut kullanımı, proje çalışmasında olduğu gibi artırılması önerilmektedir. Aynı zamanda bu alanda yer alan ahşap ve demir atölyelerinin devamlılığı sağlanarak esnaf-sanatçı ilişkilerinin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.
10. Bu sorunların geliştirilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?	Pek bir önerim yok, dükkan sahipleri kendi sorunlarını kendileri çözüyorlar.	Daha fazla orta vadeli konutların artması lazım.	
11. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?	Keşke böyle kalsa keşke sanatçıların ve esnafın beraber kullandığı bir yer olarak uzun yıllar devam etse.	Sanayi bölgeleri de yeşil alanlar gibi büyük konut siteleri tarafından sıkıştırılmış durumda. Umarım bu konumunu kaybetmez.	

Şekil 4.8'de yer alan diyagramda, röportaj verilerinin proje plan şemasına aktarılma diyagramını bulabilirsiniz.

Giriş Kat Plan yerleşimi

Asma Kat Plan yerleşimi

- Ortak sosyal alanlar
- Özel yaşam alanları
- Düşey sirkülasyon elemanı
- Cephenin kaydırılması

Şekil 4.8 : Röportaj Sonuçlarının Projeye Entegre Edilmesi.

4.4 İşlevler ve Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi

Proje çalışma alanında işlev şeması olarak belirlenmiş olan bazı kavramlar şu şekildedir ; tasarlanacak olan alan kolektif, dönüşebilen, yeşili içerisinde barındıran, komşuluk ilişkisi güçlü, geri dönüşüm ve üretim etkileşimlerini bir arada gerçekleştiren bir sosyal yaşam alanıdır.

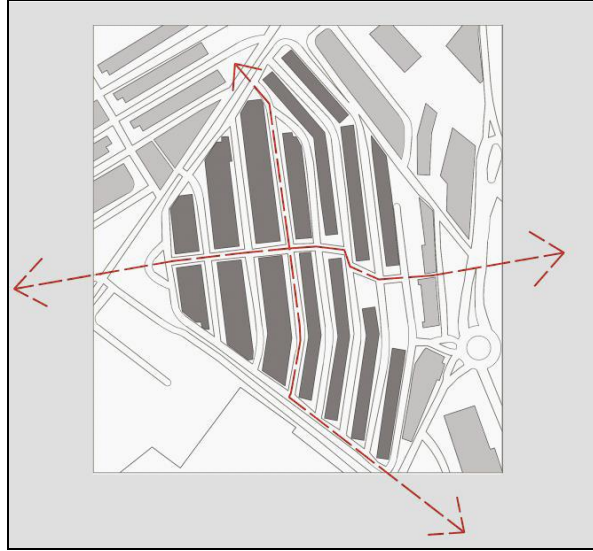
Tasarım kriterleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

- Ortak sosyal alanların yerleştirilebilmesi ve sokak-konut-komşuluk ilişkisinin arttırılması için mevcut bloklaşmada boşluklar açılmalı.
- Her yaşam döngüsünün ortak ihtiyaçları; bu bağlamda çekirdek yapıları gelişecek ve tip modeller oluşturulacaktır. Modüller maksimum 3 modülasyonun birleşebileceği kadar genişleyecektir.
- Her yaşam alanının iç / dış bahçesi olacaktır.
- Farklı kullanıcı tipleri (farklı yaş, sosyo-ekonomik durum, vb) proje alanına karışık olarak yerleştirilecektir.
- Hafif motorlu araç ve yaya-bisikletli kullanımına uygun olacak şekilde ara sokaklar tasarlanacaktır.
- İç mekanda tasarlanan modüler esnek sistemler bu alanda yer alan demir ve ahşap atölyelerinde yapılarak lojistik açıdan da ekonomik olacak şekilde üretimi sağlanacaktır.

Belirlenen işlevler aşağıdaki şekilde detaylandırılmıştır;

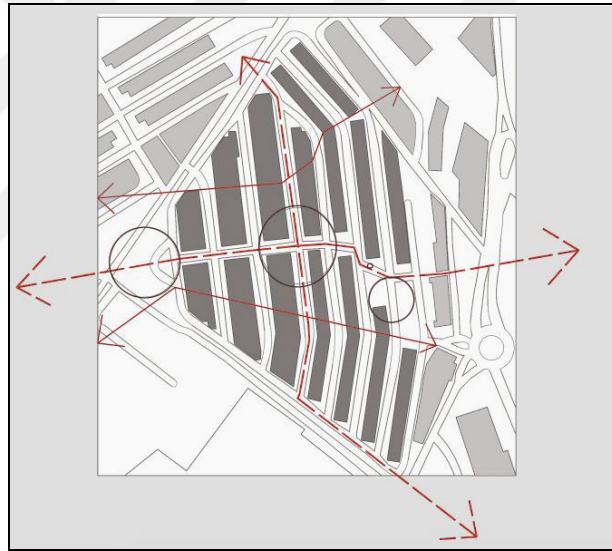
- ❖ Ortak sosyal alanların yerleştirilebilmesi ve sokak-konut-komşuluk ilişkisinin arttırılması için mevcut bloklaşmada boşluklar açılmalı;

Şekil 4.9’da mevcut aksların gösterildiği diyagramı bulabilirsiniz.

Şekil 4.9 : Mevcut akslar

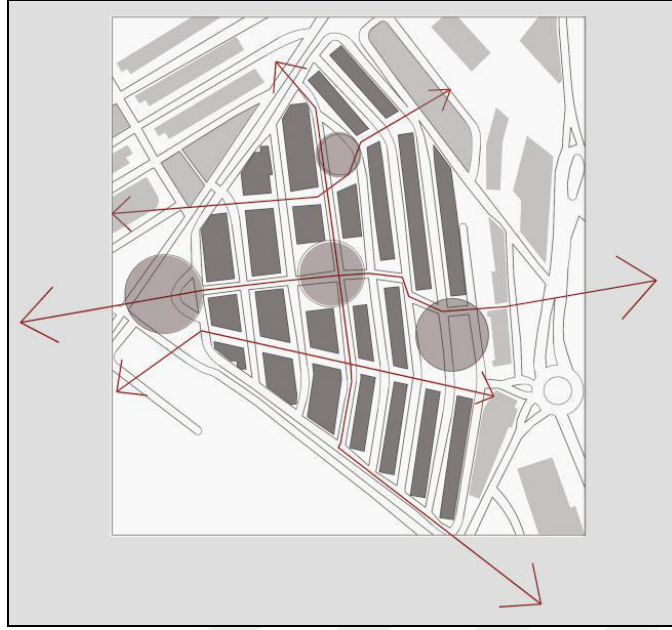
Şekil 4.10'da mevcut ve ara aksların gösterildiği diyagramı bulabilirsiniz.

Şekil 4.10 : Mevcut aksların kırılması

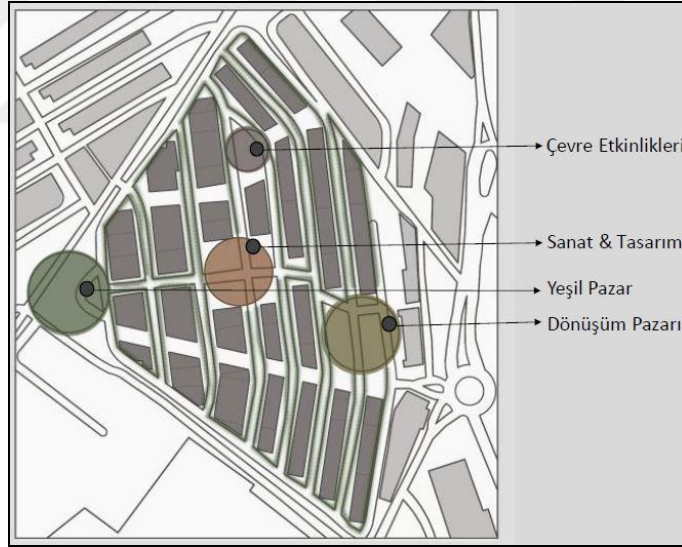
Şekil 4.10'da mevcut ve ara aksların gösterildiği diyagramı bulabilirsiniz.

Şekil 4.11'de Etkinlik zonlarının oluşturulması için kaldırılan mevcut modüllerin gösterildiği diyagramı bulabilirsiniz.

Şekil 4.11 : Etkinlik zonlarının oluşturulması.

Şekil 4.12’de, bozulan bloklaşma ile etkinlik zonlarının proje alanına yerleştirilme diyagramını bulabilirsiniz.

Şekil 4.12 : Etkinlik zonlarının oluşturulması.

Şekil 4.12’de diyagram şemaları bulunan, proje alanında mevcut bloklaşmanın bozulmasıyla, bloklar arası komşuluk ilişkilerinin artması ve aynı zamanda belirlenmiş olan sosyal etkinlik alanlarının bu boşluklara yerleştirilmesi planlanmıştır. Mevcut bloklaşma bozulurken rastgele yıkım sağlamak yerine master plandan blok çıkarılma işlemiyle bu bozulma sağlanmıştır. Çıkarılan boşluklara;

Çevre etkinlikleri, sanat & tasarım pazarları, yeşil pazarlar ve dönüşüm pazarları gibi aktivite alanları eklenmiştir.

- ❖ Her yaşam döngüsünün ortak ihtiyaçları; bu bağlamda çekirdek yapıları gelişecek ve tip modeller oluşturulacaktır. Modüller maksimum 3 modülasyonun birleşebileceği kadar genişleyecektir.

Tasarım sürecinde ; “Modüller maksimum üç modülün birleşebileceği kadar genişleyecek” kriteri oluşturulurken, öncelikle konut yaşamı incelenmiştir, buna göre; bireysel yaşam, çift yaşamı, çocuklu yaşam, paylaşımlı yaşam ve home-ofis konut yapısı alternatifleri ortak alt başlıklar altında değerlendirilmiştir. Alt başlıklardan ıslak hacim, yatma mekanları, ortak yaşam alanları, çalışma alanları ve çok işlevli mekanlar gibi birbiriyle ortak özellikleri en fazla olan konut yaşamları Çizelge 4.3 ve Çizelge 4.4’te yer alan tablodaki gibi modül yapılarına indirgenmiştir. Buna göre proje alanında yer alan tekli modül ; bireysel ve çift yaşamına uygun olarak tasarlanırken, ikili modül; çocuklu yaşam ve paylaşımlı yaşama uygun olarak tasarlanabilecek ve üçlü modül yapısı ise konut-ofis yaşamına uygun olarak tasarlanacak.

Çizelge 4.3 : Mevcut yapı modüllerinin yatayda esneyebilecek şekilde belirlenmesi.

Bireysel Yaşam	Çift Yaşamı	Çocuklu Yaşam	Paylaşımlı Yaşam	Home-Ofis
Islak Hacimler	Islak Hacimler	Islak Hacimler	Islak Hacimler	Islak Hacimler
Tek Yatma Mekanı	Tek Yatma Mekanı	Min 2 Yatma Mekanı	Min 2 Yatak Mekanı	Tek Yatma Mekanı
Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı
Çalışma Alanı	Çalışma Alanı	-----	-----	Çalışma Alanı
Çok İşlevli Mekan	Çok İşlevli Mekan	-----	-----	-----

Çizelge 4.4 : Mevcut yapı modüllerinin yatayda esneyebilecek şekilde belirlenmesi.

Bireysel Yaşam	Çift Yaşamı	Çocuklu Yaşam	Paylaşımlı Yaşam	Home-Ofis
Islak Hacimler	Islak Hacimler	Islak Hacimler	Islak Hacimler	Islak Hacimler
Tek Yatma Mekanı	Tek Yatma Mekanı	Min 2 Yatma Mekanı	Min 2 Yatak Mekanı	Tek Yatma Mekanı
Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı	Ortak Yaşam Alanı
Çalışma Alanı	Çalışma Alanı	-----	-----	Çalışma Alanı
Çok İşlevli Mekan	Çok İşlevli Mekan	-----	-----	-----

Tekli Modül

İkili Modül

Üçlü Modül

Her modül kendi içerisinde aynı tipolojide ıslak hacimleri barındırır. İnsanın yaşam evresinde karşılaştığı eşiklere ayak uydurabilecek şekilde modüller yatayda genişleyip daralacak şekilde tasarlanarak master plan şemasına yerleştirilmiştir. Kısaca bahsetmek gerekirse ikili modülün sağ bölümünde yer alan ıslak hacimler, ihtiyaç duyulduğunda tekliye indirilerek bitişiğinde bulunan modülü genişletecek şekilde büyük ölçek yerleşimi sağlanıyor. Karşılıklı olarak birbirine komşu olan iki konut sahibi karşılıklı ihtiyaçları doğrultusunda birinin konutu genişlerken diğeri de ihtiyacı olmadığı konutunu ya da ev ofisini daraltarak tekli module indirgeyebilmektedir. (Bknz. Şekil 4.13)

Şekil 4.13 : Modüllerin yatayda esnek olarak tasarlanma diyagramı

- ❖ Her yaşam alanının iç / dış bahçesi olacaktır.

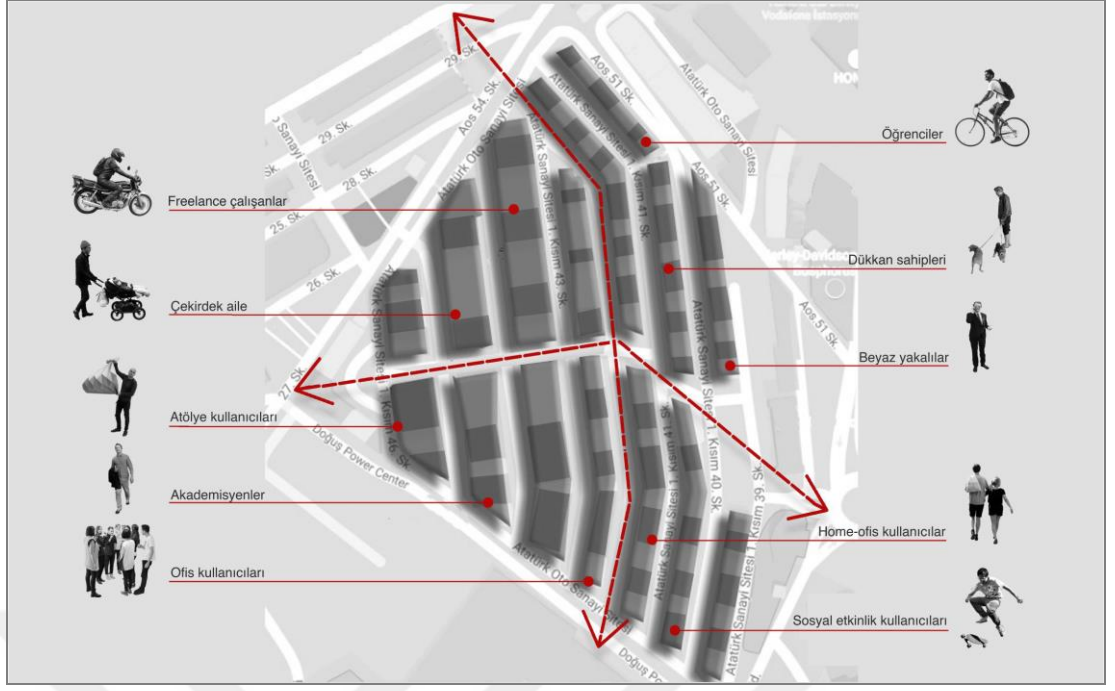
Oto Sanayi 1. Bölgede mevcutta yer alan yeşil alanların korunması ve uygulanacak olan proje ile bu yeşil alan kullanımının etkin bir şekilde sağlanması amaçlanmıştır. Bu nedenle ortak yeşil alanların ve ortak ekim alanlarının yanı sıra her modülün iç ya da dış bahçesinin olması tasarım kriteri olarak belirlenmiştir. Şekil 4.14'te konsept sokak kolajını görebilirsiniz.

Şekil 4.14 : Konsept sokak kolajı.

- ❖ Farklı kullanıcı tipleri (farklı yaş, sosyo-ekonomik durum, vb) proje alanına karışık olarak yerleştirilecektir.

Tasarlanan alana yerleştirilecek kullanıcılar farklı yaş ve sosyal durumlardan seçilerek proje alanına yerleştirilmektedir. Proje alanı kullanıcı tipolojisi; öğrenciler, dükkan sahipleri, beyaz yakalılar, konut-ofis kullanıcıları, sosyal etkinlik kullanıcıları, serbest çalışanlar, çekirdek aileler, akademisyenler, ofis kullanıcıları, ev paylaşan arkadaşlar olarak belirlenmiştir. Şekil 4.15'de kullanıcı yerleşim diyagramını bulabilirsiniz.

Şekil 4.15 : Kullanıcı yerleşim diyagramı.

- ❖ Hafif motorlu araç ve yaya-bisikletli kullanımına uygun olacak şekilde ara sokaklar tasarlanacaktır.

Mevcutta yer alan sokak yapısı şekil 4.14’de yer alan kolajda görüldüğü gibi yayalar, çocuklar, bisikletliler ve hafif motorlu araçların kullanımına uygun olacak şekilde tasarlanmıştır. Motorlu araçlar ise proje alanının çevresinde yer alan otopark alanlarında konumlandırılabilir. Böylelikle modül yapıları iç-dış ilişkisi birbirine karışarak kullanıcıların günlük aktivitelerini gürültü ve tehlikeden uzak bir biçimde daha rahat gerçekleştirebilmelerine imkan sağlayacaktır.

- ❖ İç mekanda tasarlanan modüler esnek sistemler bu alanda yer alan demir ve ahşap atölyelerinde yapılarak lojistik açıdan da ekonomik olacak şekilde üretimi sağlanacaktır.

Bu alanda yer alan demir ve ahşap atölyelerinde üretilecek olan esnek, ekonomik ve modüler olarak kişiselleştirilebilecek sistemler her yaşam alanının temel yapısını oluşturulacak elemanlar olarak tasarlanmıştır. Bu şekilde aynı alanda üretilen modüler tasarım elemanları lojistik masrafı olmadan aynı alan içerisinde dönüşerek – el değiştirerek kullanılacağı için maliyeti düşük ürünler olarak ortaya çıkacaktır. Bu değişim dönüşüm ve üretim ise sadece ekonomik olarak değil aynı zamanda sosyal

ilişkilerin de gelişmesini sağlayarak günümüz metropollerinde neredeyse yok olan komşuluk ilişkilerinin artmasına fayda sağlayacaktır.

4.5 Tasarım Aşamaları

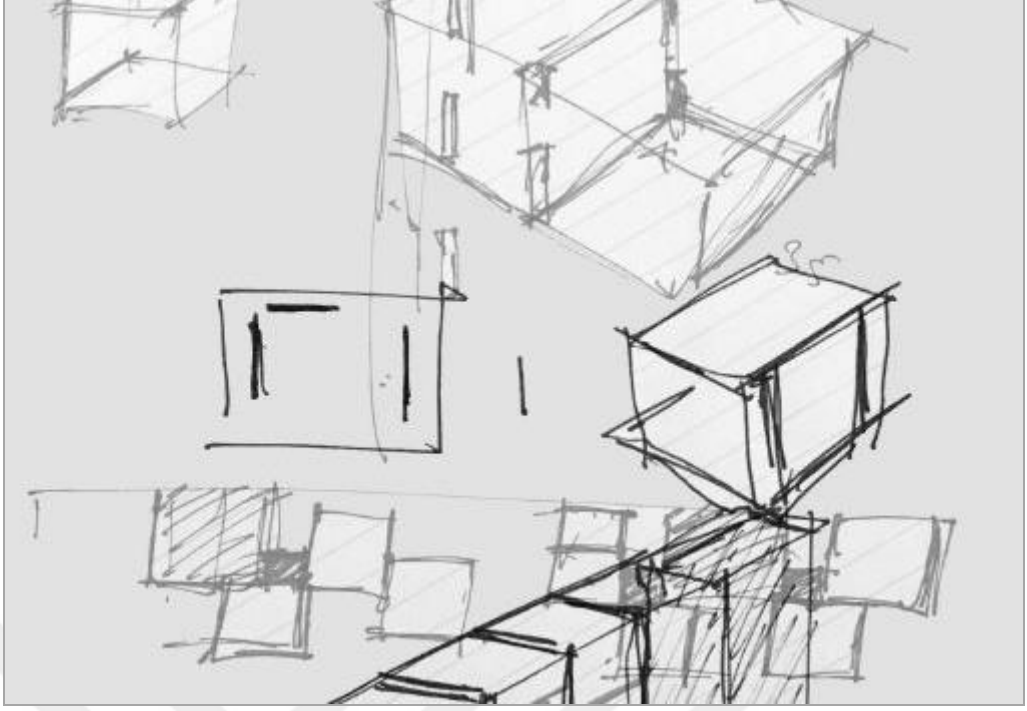
Proje çalışma alanında yer alan işlev şeması belirlendikten sonra modülasyonların içerisinde yer alacak kullanıcı ihtiyaçlarına göre esnek olarak dönüşebilen iç mekan tasarım elemanlarının geliştirilmesi aşamasına gelindiğinde temel olarak ele alınan özellikler aşağıdaki gibidir;

- Farklı yaşam biçimlerine sahip olan kullanıcı temel ihtiyaçlarının karşılanması.
- Kişiselleştirilebilir olması.
- Kolay kurulabilir, tamir edilebilir ve ileriye dönük dönüşüm sağlayabilir olması.
- Tekrar tekrar kullanılabilir, dayanıklı, çevreye duyarlı ve ekonomik malzemelerden oluşması.

4.6 İlk Fikirler ve Tasarım Konseptinin Belirlenmesi

İç mekanda esneklik kavramının ikinci bir boyutu olan modüler sistem tasarım konsepti belirlenirken, tasarım aşamalarında da belirtildiği gibi amaç ; geniş bir kullanım potansiyeli olan, kolay üretilebilir, basit çözümlü, kişiselleştirilebilir ve ekonomik birimler tasarlamaktır.

Bu bağlamda tasarım elementleri her modüle hizmet edecek şekilde; oturma, dinlenme, uyuma, çalışma, yemek yeme, sosyalleşme, depolama gibi ihtiyaçlara cevap verecek şekilde oluşturulmuştur. Şekil 4.16’da iç mekan modüler sistemlerin ilk fikir eskiz çalışmasını görebilirsiniz.

Şekil 4.16: İlk fikir eskiz çalışması.

Proje alanında yer alan mevcuttaki yapıların kot yüksekliklerinin her modülde aynı olması nedeniyle, iç mekan elemanlarının taşıyıcı stürüktürleri iki farklı boyda planlanmıştır. Bu şekilde sosyal alanların içerisinde yer alan takas pazarlarında dönüşüm sürdürülürken tek ihtiyaç duyulan tamir, onarım ve iç mekan modülasyon sistemini kişiselleştirecek şekilde eklemleme işlemlerini gerçekleştirmektir. Bu şekilde mevcut mobilya pazarına alternatif bir sistem geliştirilmiştir.

Bu doğrultuda tezin başından itibaren üzerinde durulmuş olan; dönüşen yaşam eşikleri nedeniyle değiştirilmek zorunda kalınan konutlar ve bu süreçte yeni mekana uymayan mobilyalar yerine; hem yatayda esneyebilen modüllerle beraber ihtiyaca göre büyüyüp küçülebilen yaşam alanı sistemi hem de dönüşebilen ve ekonomik iç mekanda kullanılan esnek elementlerin uzun yıllar kullanımı mümkün olabilecektir.

Şekil 4.17 ve Şekil 4.18’de modüler iç mekan elemanlarının ikili yapıya yerleşimlerinin üç boyutlu görselleştirme çalışması olarak görebilirsiniz.

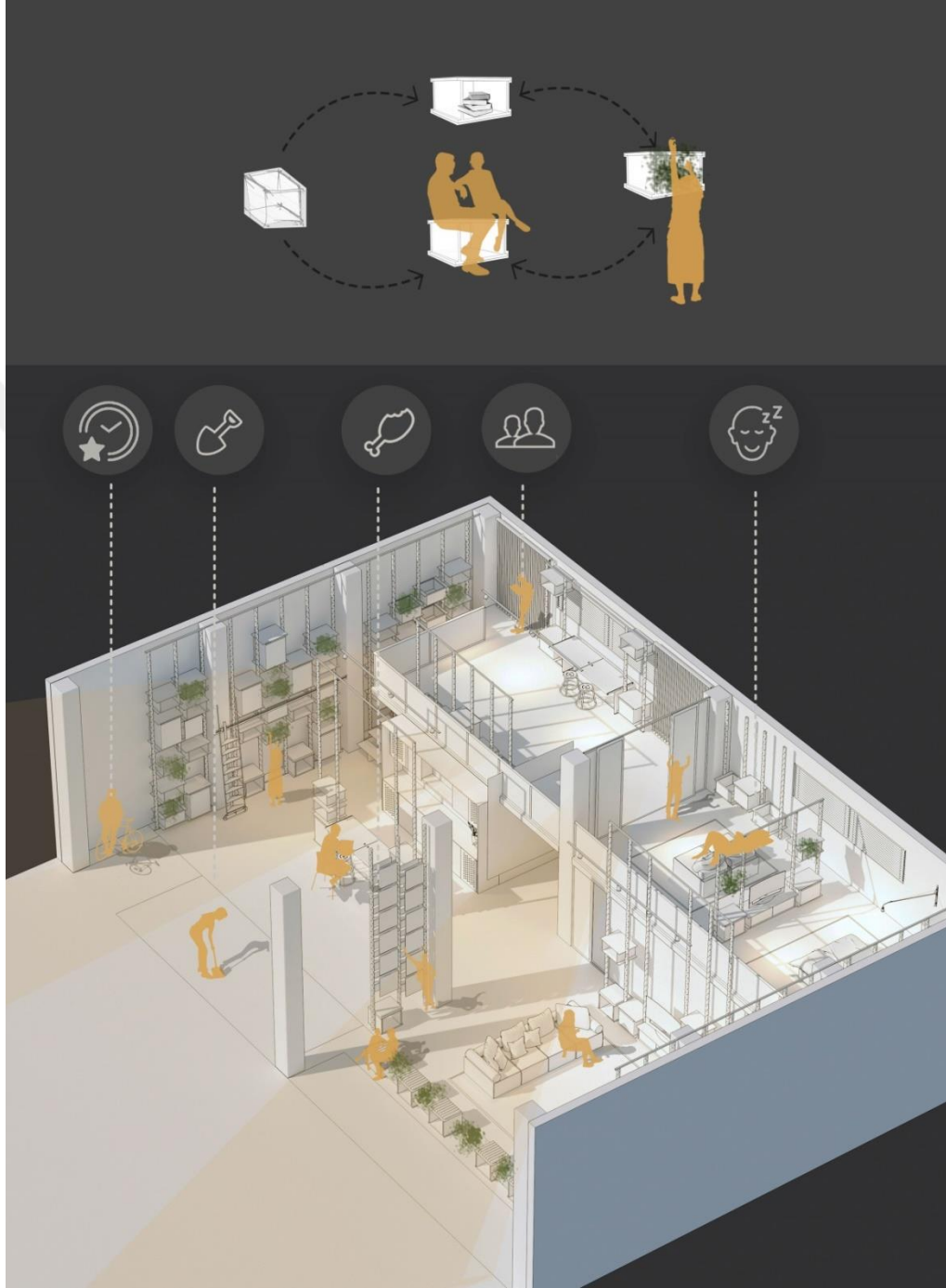
Şekil 4.17 : Üç boyutlu görselleştirme çalışması.

Şekil 4.18 : Üç boyutlu görselleştirme çalışması.

4.7 Tasarım

İkili modülde, günlük yaşam aktivitelerinin yer aldığı diyagram şekil 4.19'daki gibidir.

Şekil 4.19 : İkili Modül Yaşam Diyagramı.

Şekil 4.20'de mekanın girişinden 3D görselleştirme çalışması yer almaktadır.

Şekil 4.20 : Mekan girişinden 3D görselleştirme çalışması.

Şekil 4.21 ve Şekil 4.22’de mekanın yaşam alanından 3D görselleştirme çalışması yer almaktadır.

Şekil 4.21 : Mekan yaşam alanından 3D görselleştirme çalışması.

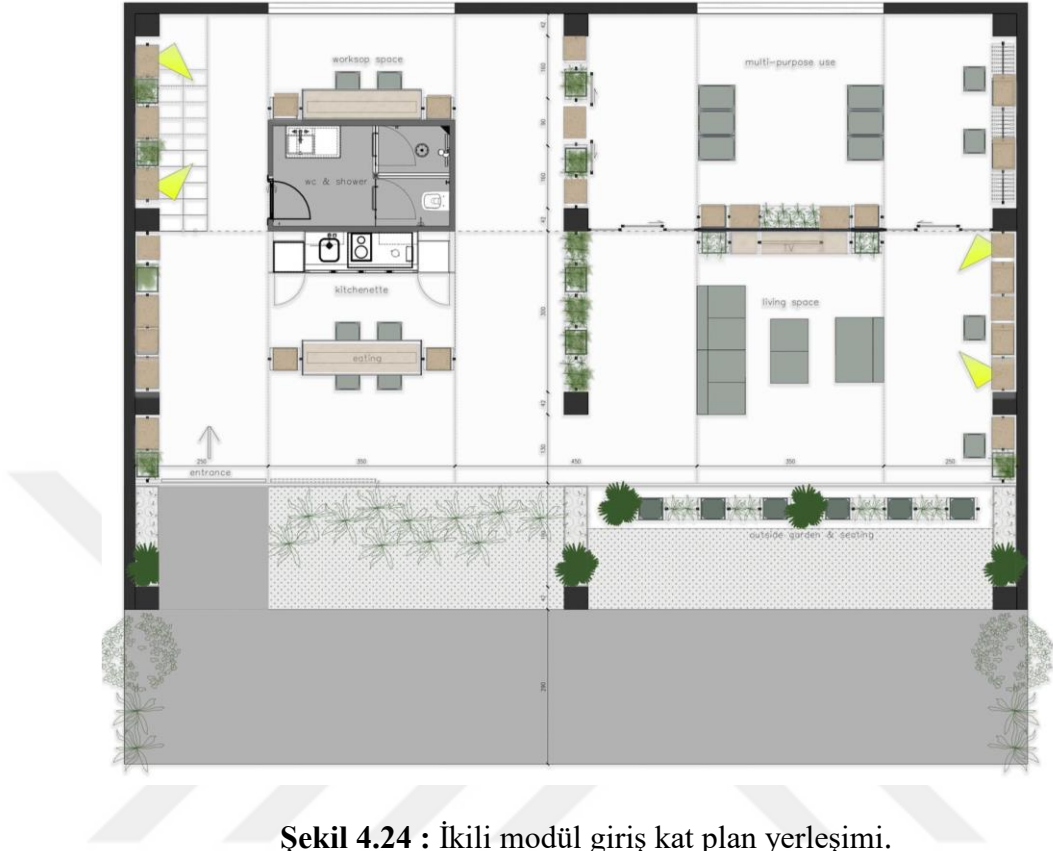
Şekil 4.22 : Mekan yaşam alanından 3D görselleştirme çalışması.

Şekil 4.23'te mekan girişinden kesit perspektif görselleştirme çalışması yer almaktadır.

Şekil 4.23 : Mekan girişinden kesit perspektif görselleştirme çalışması.

Şekil 4.24 ve Şekil 4.25’de ikili modül giriş kat ve asma kat plan yerleşimleri yer almaktadır.

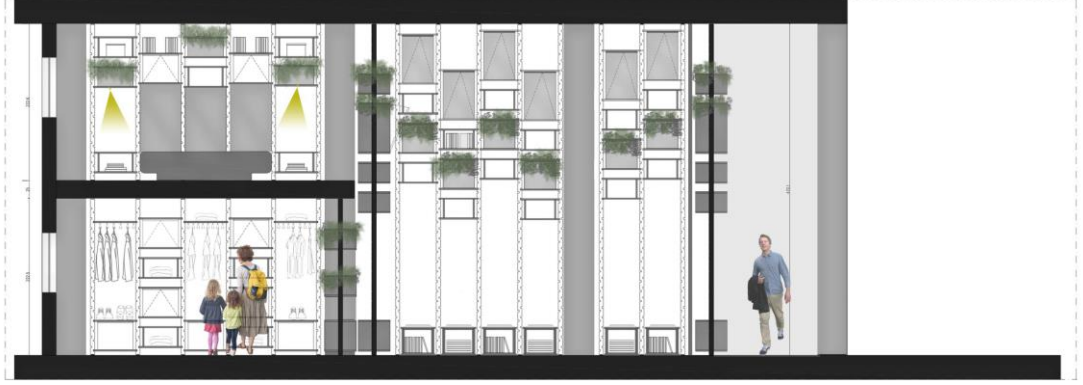

Şekil 4.24 : İkili modül giriş kat plan yerleşimi.

Şekil 4.25 : İkili modül asma kat plan yerleşimi.

Şekil 4.26’da ikili modül kesit çizimi yer almaktadır.

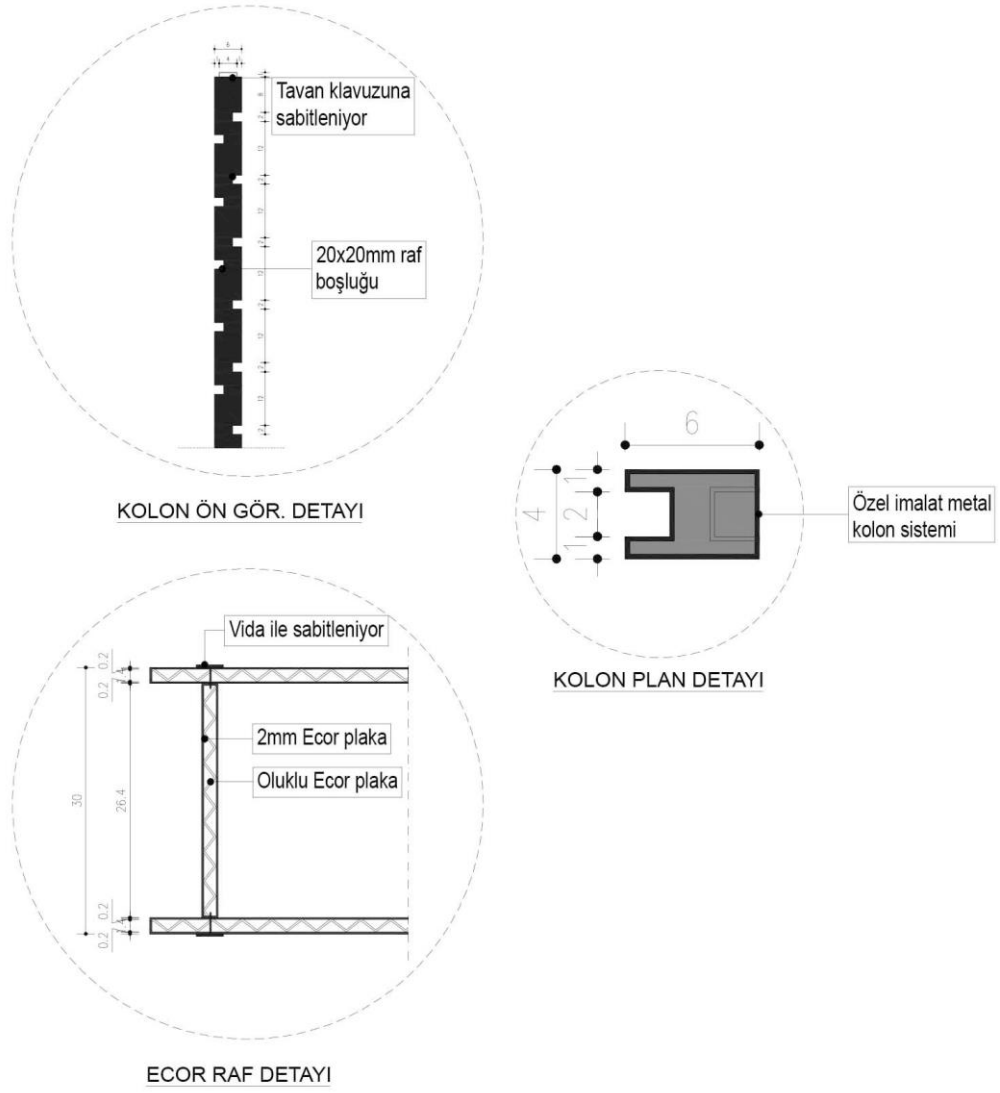

Şekil 4.26 : İkili modül kesit.

4.8 Detaylar

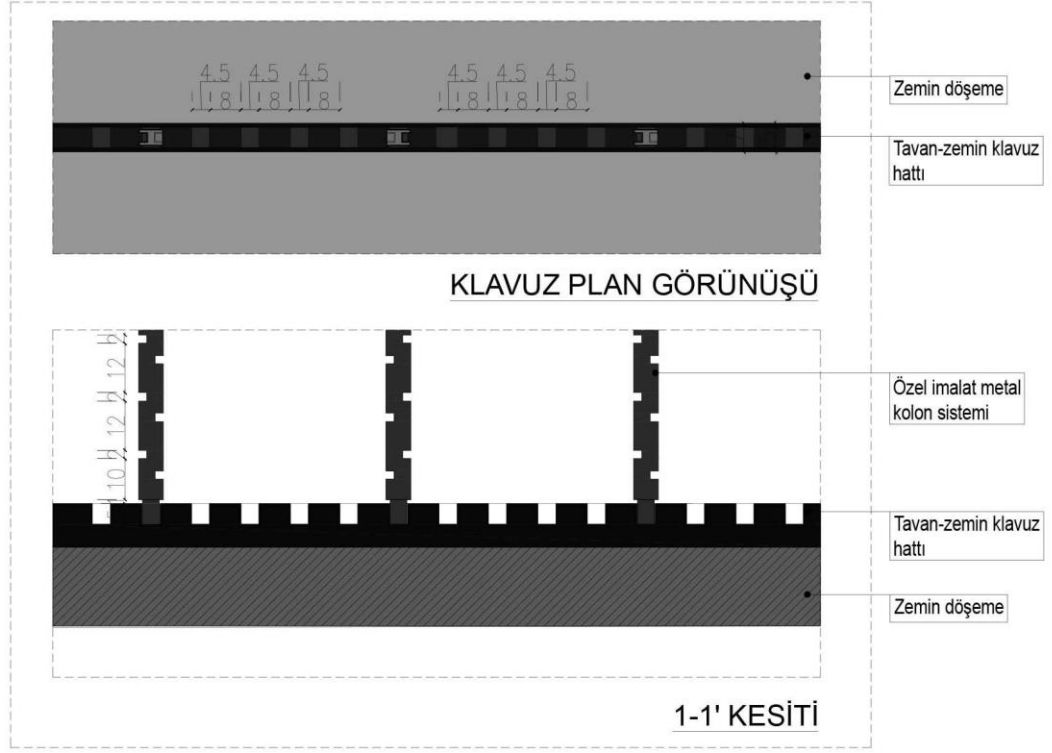
İç mekan modülasyon sistemi çalışılırken üzerinde durulan en büyük nokta kişiselleştirilebilir ve ekonomik elemanlar tasarlamaktı, bu nedenle önce malzemeden yola çıkılarak seçilen malzemenin fiziki özellikleriyle strüktür belirlenmiştir. Şekil 4.27 ve Şekil 4.28’de yer alan detay paftasında da görülebileceği gibi 40x60cm metal profiller temel taşıyıcıyı oluşturmaktadır. Bu profiller 12cmde bir 2x2x4cm’lik yivler açılarak profilin tümünde bu işlem tamamlanır. Profillerin mukavemetini arttırmak amacıyla ayna görüntüsü alınarak ön görünüşte dizilimi sağlanır. Araya girecek kapalı – açık farklı boyutlardaki ve farklı işlevlerdeki modüller ise hafif sistemler için malzeme olarak %100 geri dönüşümlü ekonomik ve çevreye zararsız olan Ecor’dan, statik olarak daha güçlü olması gereken oturma elemanı gibi modüller ise kontraplaktan üretilerek, profillere geçirilerek yerleşimleri sağlanmaktadır.

Temel taşıyıcıyı oluşturan yivli metal profiller iki farklı yükseklikten meydana gelmektedir; proje çalışma alanında yer alan modüllerin asma kat kotu ve galeri yükseklik kotu. Bu şekilde Atatürk Oto Sanayi’de yer alan her birime uyum sağlayabilir.

Şekil 4.28 : İç mekan modülasyon sistem detayları.

Ana stürüktürü oluşturan taşıyıcı elemanlar zemin ve tavana Şekil 4.29’da detayları yer alan lineer klavuz sistemle ankre edilmektedir.

Şekil 4.29 : İç mekan modülasyon sistem detayları.

İç mekan modüllerin depolama, raf sistemi gibi hafif taşıyıcı özellikli elementlerini oluşturan Ecor malzeme özellikleri aşağıdaki gibidir; (bkz. Şekil 4.30)

Sürdürülebilirlik

- %100 geri dönüştürülmüş malzemeden yapılmıştır: selüloz kaynaklar olarak oluklu mukavva, atık karton, gazete, ofis kâğıtları, orman atıkları, talaş, ekin sapları ve her türlü tarımsal atık kullanılabilmektedir.

- Formaldehit içermez; toksik değildir ve zehirli gaz salınımı yoktur.

- Çok katlı paneller, çuval bezi ve beyaz tutkal kullanılarak yapılmaktadır.

Kullanılabilirlik

- Hafif ve yüklemesi kolay,

- Üstün esneklik/çalışılabilirlik,

- Neme karşı koruma sağlamak için saydam kaplama yapılabilir,

- Ateşe dayanıklılık, Sınıf A derecesi mevcuttur.

Şekil 4.30 : İç mekan modülasyon Ecor element görseli.

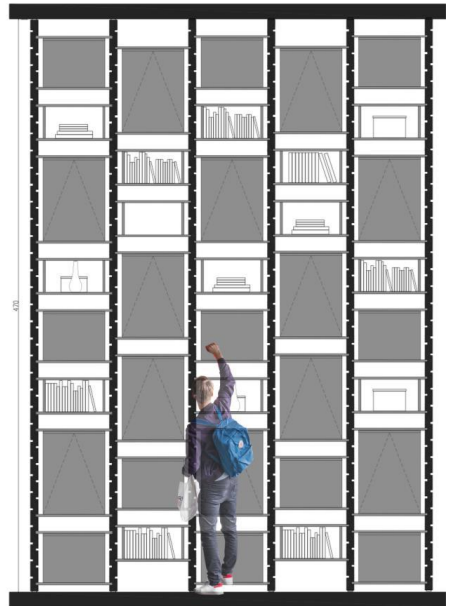
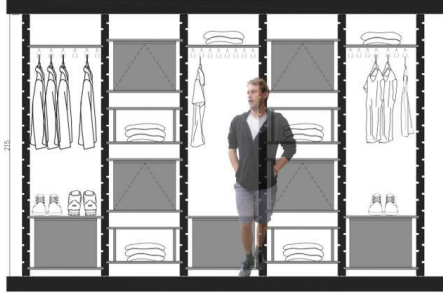
Modüllerin depolama, raf sistemi, iç – dış mekan peyzaj, oturma elemanı, gibi mukavemeti yüksek özellikli elementlerini oluşturan kontraplak malzeme özellikleri aşağıdaki gibidir; (bkz. Şekil 4.31)

- Kontraplak, birbirine çapraz şekilde sıralanmış ve fenolik reçine yapıştırıcı ile yapıştırılmış ince katmanlardan oluşan bir ahşap paneldir.
- Belli kullanım alanlarına yönelik özel yapılar da üretilebilir. Kontraplak paneller değişik film, boya, papel gibi malzemeler ile kaplanabilir.
- Kontraplak; Tomrukların soyulan katmanlarının lif yönleri çapraz yapıştırılarak yüksek sıcaklık ve basınç altında preslenmesi ile geniş levhalar halinde üretilir.
- Masif ahşaba göre aynı kalınlıktaki ahşaplardan daha sağlamdır.
- Çekme ve şişme olasılığı hiç yoktur.
- Üretiminde daha fazla ahşap daha az kimyasal kullanılır.
- Doğal ahşap görünümü elde edilir, yüksek mekanik özellikleri vardır, çivi ve vida tutma yeteneği yüksektir.

Şekil 4.31 : İç mekan modülasyon kontraplak (plywood) element görseli.

Taşıyıcı stürüktür, Ecor ve kontraplak'tan oluşan iç mekan modülasyon sistemi; kıyafet-eşya depolama, oturma elemanı, peyzaj elemanı, kitaplık gibi farklı ihtiyaçlara hizmet eden kullanım örnek görünüşleri Şekil 4.32'deki gibidir.

Şekil 4.32 : İç mekan modülasyon alternatif kullanım görünüşleri.

4.9 İşletim Sistemi Önerisi

Tasarlanan çalışma alanı için uygulanacak olan işletim sisteminin, ticari bilinçten uzak bir şekilde sürdürülebilmesi amaçlanmaktadır. Tasarlanan çalışma alanının işletim modeli olarak belirlenen strüktürler aşağıdaki gibidir;

- Proje çalışma arazi alanı devlet tarafından desteklenmektedir.
- Modüller uzun süreli kiralama şeklinde kullanılacaktır.
- İşletim sistemi kullanıcıları, tasarım kriterlerinde belirlenmiş olan; kolektif, doğaya ve birbirine saygılı bireylerden seçilerek sistemin ticaretten uzak bir bilinçle devamlılığı sağlanacaktır.
- Modüllerin kullanıcıya, ihtiyacından büyük ya da küçük gelmesi durumunda yatayda esnemesine olanak sağlanacak ve bu şekilde kiralamaya devam edilecektir.

4.10 Sonuç ve Değerlendirmeler

Esnek, ekonomik, her yaşta konforlu yaşam için bir öneri çalışması olan Atatürk Oto Sanayi yaşam alanı tasarımı, büyük ölçekte önce metropole bakış, daha sonra sosyal yaşam-çalışma alanı ölçeğinde Maslak Oto Sanayi'ye yeni bir yaşam önerisi getirme ve sosyal alanların proje alanına yerleştirilmesi, daha sonra ise modüllerin içerisinde yer alan esnek, modüler ekonomik raf / depolama / kayar sistemlerin tasarımı aşaması şeklinde gelişmiştir.

Kullanılan malzemelerden, üretim şekillerine, sosyal alanların ve atölyelerin çalışma prensipleriyle projenin bütünü üzerine düşünülerek her aşama tasarlanmıştır. İstanbul metropolünde alternatif bir yaşam önerisi olan bu proje çalışması, temelde her bireyin hakkı olan fakat günümüzde bunu elde etmenin bir lüks sayıldığı her yaşta konforlu yaşam hakkı, sürekli taşınmaktan, eşya satın almaktan kurtulmak ve hem sosyal hem de ekonomik bir refah seviyesine ulaşmak amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşırken de minimum bütçe ile paylaşmak, dönüştürmek, üretmek kavramlarıyla yola çıkılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tez çalışması kapsamında literatür araştırması, İstanbul kentinde seçilen çalışma alanında gerçekleştirilen alan araştırması ve alan araştırması sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda bu alan için farklı ölçeklerde kent ile ilişkili olarak esnek bir iç mekan ve yaşam sistemi tasarlanmıştır.

Çalışmanın amacı günümüz koşullarında metropolde yaşayan bireylerin hayat şartlarını iyileştirici, kolektif, ekonomik, konforlu, sürdürülebilir ve değişen yaşam eşikleri için esnek konut iç mekanları tasarlamaktır. Bu bağlamda; tasarım kriterleri, işletim sistemi, seçilen malzemeleri ve üretilen detayları ile bir bütün olarak metropol yaşamında hayatın her yaşta konfor şartlarını arttırmak üzere tasarım çalışması yapılmıştır.

Yapılan bu çalışma ile, İstanbul metropolüne alternatif bir yaşam önerisi sunulmuştur. İstanbul metropolünün, zaman içerisinde değişen ve dönüşen demografik ve sosyo ekonomik yapısına uygun bir cevap verecek nitelikte tasarlanan bu yaşam sistemi, günümüz metropol bireylerinin yaşam şartlarını iyileştirici bir öneri sunmaktadır.

İlk aşamada yapılacak destek ve ayrılacak bütçe sonrası, proje çalışması ve çalışmayı deneyimleyen bireyler, sürdürülebilirlik (el değiştirme – onarma), kiralama-işletme sistemi dahilinde ticari döngüsellliği sağlayacak ve zaman içerisinde proje çalışma alanı kendi doğal döngüsünde işlemeye başlayacaktır.

Penda'nın 2017 yılında, Çin'in en büyük şehri olan Şangay'da "Radical Future Living Concept" (Radikal Gelecek Yaşam Konsepti) başlığıyla yapmış olduğu projeye amaçlanan, büyük şehirlerde meydana gelen aşırı nüfus artışı ve kullanıcıların değişen ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik alternatif bir çözüm olarak önerilmiştir. Bu projeye tasarımcılar, gelecekte yerleşim konseptlerinin tarihi şehirlere nasıl rahatça sığabileceğini göstermektedir. Yine Çin'de, 2017 yılında "Mini Living" (Mini Yaşam) adı altında yapılan bir başka proje ise, Ying'an

bölgesinde yer alan eski bir boya fabrikasının, halk ile etkileşim sağlaması amacıyla yeniden işlevlendirilmesini kapsıyor. Büyük ve kalabalık nüfuslara sahip şehirlerde gerçekleşen bu tip örnek projelerle bireylerin yaşamları, tasarım çözümleriyle iyileştirilmektedir.

Dünyada bulunan güncel örneklerde olduğu gibi, bu projenin de desteklenmesi ve pilot uygulamalarının yapılması; güncel bir yaşam deneyiminin tecrübe edilmesi açısından değerlendirilmeli ve uygulanabilirliği konusunda yapılacak çalışmaların önü açılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Berner, E.** (2005). (Metropol İkilemi:Küresel Toplum, Yerellikler ve Manila’da Kent Arazisi İçin Yürütülen Mücadele, Mekan, Kültür, İktidar. Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler içinde, s.137-161)
- Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu,** (1991) (s. 51, 71).
- Cevizci, A.** (2003). (Felsefe terimleri sözlüğü (2. Baskı). İstanbul: Paradigma Yayınları. 261-262, 1080, 406.)
- Çimşit, F. Kızmaz, K.** 2015. (*Esneklik Kavramında Kullanıcı Katılımının Önemi ve Güncel Yaklaşımlar*, Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, Sayı 8, s. 111-142)
- DİE,** (1995). *Türkiye Nüfusu 1923-1994 Demografi Yapısı ve Gelişimi: 21. Yüzyıl Ortasına Kadar Projeksiyonlar*, [Yayın No.1839], Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- Düzgün, E.** (2017). *Günümüz Tasarım Anlayışında İç Mekan Donatısı Olarak Mobilyanın Biçim-İşlev-Malzeme Yönünden Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi) Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Engincan, P.** (2017). *Metropolde Kültür ve Gündelik Kent Yaşamı Üzerine Düşünmek*, Mimarist Dergisi, Sayı : 59.
- Erdin, S.Y. Gür, Ş.Ö.** (Ekim, 2017). *Rezidans Kültürü Üzerine Bir İnceleme: İstanbul Örneği* Yakın Mimarlık Dergisi Cilt : 1 Sayı : 1
- Göngen, M.** (Ağustos 2013). *Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu Küreselleşmeyi Yöneten Üç Ana Kurum: IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü*, SDU Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi ,s. 122.
- İslamoğlu, Ö.** (2016). *Herman Hertzberger Okullarında Esneklik Anlayışı*, Temmuz- Ağustos, Sayı 390.
- İslam, T.** (2006). Merkez Dışında: İstanbul’da Soylulaştırma, *İstanbul’da Soylulaştırma* içinde, ss.43-58, Eds. Behar, D., İslam, T., İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Jones, G.** (2000). Experimenting With Households and Inventing ‘Home’, *International Social Science Journal*, 52/164,183-194.
- Kabağağaç, S. ve Alovera, E.** (1995). *Latince-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Sosyal Yayınlar.

- Kandiyoti, D.** (1984). Türkiye’de Ailenin Değişimi; Toplumbilimsel İncelemeler, Türk Sosyal Bilimler Derneği Yayını, Ankara.
- Keyder, Ç.** (2011). *İstanbul Küreselleşmenin Neresinde?*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımına Giriş Dersi Prof. Dr.Çağlar Keyder Konuşma, Arkitera, Bahar Bayhan.
- Kıray, M. B.** (1998). *Kentleşme Yazıları*, Bağlam Yayınları, İstanbul.
- Till, J. – Schneider, T.** (2007). *Flexible Housing* S. 35/37.
- TNSA** (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması), (2003). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği, Ankara.
- TNSA** (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, s.7) , (2013) (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği, Ankara.
- TNSA** (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, s. 48) , (2008). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği, Ankara.)
- TÜRK-İŞ** (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu), (Mart, 2018). *Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması*, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Ankara
- Ünsal, N.** (2008). *Metropolde Çeşitlenen Hanehalkları ve Konut* (Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, Ş.** (2012). *Türkiye’nin Sosyo-Ekonomik Dönüşümü: Batı Tipi Sınıflı Topluma Geçiş*, HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi Cilt: 1, Yıl: 1, Sayı: 1.
- Özturan, Ö.** (2008). *Sürdürülebilirlik Kavramı ve Çağdaş İç Mekan Biçimlenişine Etkileri*, s. 79.
- Rahnema, M.** (2009). *Sefaletin Yoksulluğu Kovduğu Bir Dünya*, Özgür Üniversite Yayınları.
- Şenel, A.** (2002). Yaratıcı Metropol: Düzen ve Düzensizliğin Sınırında, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, s. 33.
- Yalçın, A.** (2006) Metropolde Gündelik Hayat ve Yeni Kavramlar Üzerinden İstanbul Okumas, s. 6.
- Yıldız, Ş.** (2007) *Ev’e Doğru Müzakere*, Mimarlık Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 333.
- Yırtıcı, H.** (2005). *Çağdaş Kapitalizmin Mekansal Örgütlenmesi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Url-1:** < <http://arch-grafika.ru/publ/1/2-1-0-2>>, erişim tarihi : 12.02.2018
- Url-2:** <<http://www.tes-is.org.tr>>, erişim tarihi : 15.03.2018

Url-3 : <https://en.wikipedia.org/wiki/Dom-Ino_House > , erişim tarihi : 12.02.2018

Url-4: < <http://www.wimmerundpartner.com>> , erişim tarihi : 21.03.2018

Url-5 : < <https://www.dezeen.com/2017/11/09/>> , erişim tarihi : 12.10.2017

Url-6 : <<https://www.dezeen.com/2017/11/23> > , erişim tarihi : 12.10.2017

Url-7 : < <https://cloud.google.com/maps-platform>> , erişim tarihi : 10.05.2017

Url-8 :<emlakkulisi.com**>**, erişim tarihi : 12.10.2017

Url-9 : < ataturkotosanayi.org>, erişim tarihi : 12.10.2017

EKLER

Ek A: Atatürk Oto Sanayide Çalışanlarla Röportajlar

1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?
2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?
3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?
4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?
5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?
6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Şekil A.1: Coşkun Alan, Caymaz Otomotiv.

1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

Mecburiyetten çalışıyoruz, mecburiyetten devam ediyoruz.

2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Araba yolu sorunu var park yeri sorunu var, arabalar sığmıyor her dükkanın önüne 3-4 araba koyuluyor yer doluyor.

3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

Yollar genişletilebilir, yaya yoluna gerek yok.

4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?

Yapıldığından beri bu alanda çok bir değişiklik yok ama gördüğünüz gibi etrafımız hep gökdelen oldu.

5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?

Uzak bir yere taşınırsa istemem, müşteri gelmez, burası şuan İstanbul'un merkezi, uzağa taşınırsa adam 10liralık parça almaya nasıl gitsin.

6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Gökdelen yapmak isterlerse rahatsızız.

Şekil A.2: Ali Şahin, Oto Sanayi 1. Bölge No :42.

1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

Evet isterdim.

2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Burada park sorunu var.

3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

Mutlaka çevre düzenlemesi yapılmalı

4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?

Bir şey değişmedi, yollar kaldırımlar binalar aynı burada.

5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?

Silivri'ye taşınması konuşuluyor, müşteri gelmez oraya.

6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

AVM ya da gökdelen yapılmasını istemiyoruz

Şekil A.3: Ayhan Aydoğdu, Oto Sanayi 1. Bölge No : 177.

1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

Canımız müsaade ettiği müddetçe çalışırız.

2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Kapasitesi yetmiyo ama yapcak bişey yok, etraf her yer dolu napalım dükkan da yıkamayız.

3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

-

4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?

Etrafta birkaç kafe restaurant açıldı, başlıca bir değişiklik yok.

5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?

Uzağa taşınırsa işi bırakırım, eskiden de şehirden uzaktaydı burası ama şimdi şehrin merkezi oldu, taşınırsa merkeze taşınmalı uzağa müşteri gelmez.

6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Oto sanayinin kalmasını istiyorum.

Şekil A.4: Ömer Katrancı, Önder Otomotiv.

1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

80 senesinden beri burada çalışıyorum, artık bizden geçti.

2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Oto sanayi çok güzel girişi çıkışı sokakları, bir çok oto sanayi sitesi gördüm bizimkisi en güzeli.

3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

Arabalar yetmiyor bu sorununuz var ama yapacak bir şey yok.

4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?

Etrafta yeni binalar geldi başka da burada bir şey değişmedi.

5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?

Taşınırsa emekli olurum, uzağa gidemem merkeze yakın olmalı.

6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Satılırsa ne olur bilmiyorum.

Şekil A.5: Bayram Dinçsoy, Oto Sanayi 1. Bölge No: 75

1. Maslak Oto Sanayide çalışmaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

Uzun yıllardır çalışıyoruz, mecburiyetten çalışıyoruz

2. Oto Sanayide güncel olarak gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Arabalar sığmıyor, sorunumuz bu şuan

3. Bu sorunların giderilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

Yapacak bir şey yok, her dükkanın kapasitesi belli burada.

4. Oto Sanayide geçmişten günümüze neler değişmiştir?

Burada 80lerden beri değişen bir şey yok.

5. Bu alandan iş yerinizi taşımak zorunda kalırsanız ne düşünürsünüz?

Silivriye taşınacak diyorlar, orası uzak tabii taşırılsa da gitmek zorundayız ekmek parası.

6. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Polatkan İnşaat'ın bir projesi var buraya AVM ofis ev yapacaklarmış gökdelen birkaç kere toplantıya çağırdılar mal sahiplerine 4 daire vereceklermiş, ama burada bir bölüm iki kişinin tapusu altında yani mal sahibine iki daire düşüyor. Toplantılara gittik fakat ön ödeme filan yapamadılar havada kaldı her şey.

Ek B: Atatürk Oto Sanayide Yaşayanlarla Röportajlar

1. Yaşam alanı olarak Maslak Oto Sanayiye seçmenizin nedenleri nedir?
2. Buradaki yaşam biçiminiz nasıl? (ev paylaşımı / home office / atölye ev vs)
3. Geçmiş konut deneyimleriniz nasıldı?
4. Yaşadığınız alanı verimli olarak kullanabiliyor musunuz?
5. Oto Sanayide yaşadığınız alanda ne gibi değişiklikler yaptınız?
6. Fırsatınız olsa ne gibi değişiklikler yapmak isterdiniz?
7. Bu alanda güncel olarak komşuluk ve sosyal ilişkileriniz nasıl?
8. Maslak Oto Sanayide yaşamaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?
9. Oto Sanayiye yaşam alanı olarak kullanırken bu alanda gördüğünüz sorunlar nelerdir?
10. Bu sorunların geliştirilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?
11. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Şekil B.1: Güneş Akyürek, Oto Sanayi 1. Bölge, Müzisyen ve Video Sanatçısı.

1. Yaşam alanı olarak Maslak Oto Sanayiye seçmenizin nedenleri nedir?

Video ve animasyon üreten ve resim yapan bir müzisyen olarak yıllardır aklıma gelen fikirleri her an üretebileceğim bir yaşam alanının hayalini kuruyordum. Müzik ekipmanlarım dağınık bir şekilde arkadaşlarımda stüdyolarında duruyorlardı ve yeterince verimli kullanamıyordum. Apartman hayatında da hiçbir zaman kullanamayacaktım. Yakın çevrem bu hayalimi bildiği için şu an bulunduğum yerin kiralık olduğunu duyarak görmeye gelen bir arkadaşım bana telefon etti ve bir hafta içinde kiraladım. Bu sitede daha önceden bir kaç stüdyoya gelmişim ve çok

imrenmiştim, 4. levent'te de atölyeler bakıyordum ama şans eseri buradan bir dükkan bulmayı başardım.

2. Buradaki yaşam biçiminiz nasıl? (ev paylaşımı / home office / atölye ev vs)

Girişi alçıpan ve pimapen kapıyla bölerek 15m2 lik giriş ve kirli işler alanı yarattım. Spray boya veya başka kimyasallar kullanarak yapmam gereken işleri burada yapıyorum. Bu bölüm dışındaki alt kat, açık mutfaklı geniş bir salon ve stüdyo gibi. Çalışma masam ve müzik ekipmanlarım burada. Üst katta yatak odam var ve genellikle ev hali pijama moduna üst kata çıkınca geçiyorum, yaşam ve çalışma alanını bu şekilde ayırmam gerekiyordu. Ev halini mümkün olduğunca alt ve üst kat arasında ayırmaya çalışıyorum ve işimle alakasız olan özel eşyalarımı üst kata çıkarıyorum.

3. Geçmiş konut deneyimleriniz nasıldı?

Apartman hayatı yaşadım ve kulaklıkla müzik yapmaya çalışıyordum. Müzik yaşadığım tüm evlerde çok yüksek oldu ve bu yüzden kapım komşular ve polis tarafından bir çok kez çalındı. Çalışmam gereken gecelerde ev ahalisi (kardeşim / kız arkadaşım / arkadaşlarım) uyurken ister istemez sessiz olmaya çalışıyordum. Evde yalnız olsam bile duvarın arkasında birisinin uyuduğunu bilmek gece evin içinde adım atarken bile kasılmama sebep oluyordu.

4. Yaşadığınız alanı verimli olarak kullanabiliyor musunuz?

Sanırım kullanıyorum. Sadece ben değil arkadaşlarımda ihtiyaçları olduğunda kullanabiliyorlar.

5. Oto Sanayide yaşadığınız alanda ne gibi değişiklikler yaptınız?

Elektrik ve su tesisatı yoktu ve kurmam gerekti. Sıcak su için termosifon kurdum. Çalışma ve yaşam alanımda zemin temizliği kolay olması için laminant parke yaptırdım. Pencereleir kırık ve levhalarla kaplıydı, pimapen yaptırdım. Çatının akmasının önüne 2. kışın başında geçebildim. 2 kez çatı tamiratu yaptırdım. Duvar kalitesi çok kötü yağmur yan cepheden bile duvara işliyor ve içeride duvarda terleme oluyor. Çalışma alanında duvarlarda ses yansımısını engellemek için kalın perde ile kapladık

6. Fırsatınız olsa ne gibi değişiklikler yapmak isterdiniz?

Ön taraftan da üst kata çıkan merdiven ve maliyeti uygun olsaydı kombi/doğal gaz sistemi kurmak isterdim.

7. Bu alanda güncel olarak komşuluk ve sosyal ilişkileriniz nasıl?

Sanatçı komşularımla akşam da devam eden birlikteliklerimiz oluyor. Stüdyodan, atölyeye geçmeli iş yaparken eğlendiğimiz akşamlar oluyor. Bazen okul yurdundaymış gibi hissediyorum. Esnaf ve zanaatkar olan komşularım işlerimde üretim kısmında ellerinden geldiğince yardımcı oluyorlar ve olmak istiyorlar. Sokağımda deneyimli bir demir ustası, kaportacı, boyacı ve bir mimarlık ofisi var. Onların malzeme bilgilerinden yararlanmak çok değerli. Ayrıca dinlenmek istediğimde sırf laflamak için uğrayıp bir çaylarını içmek ayrı keyifli.

8. Maslak Oto Sanayide yaşamaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

İsterdim, kiracı değil mal sahibi olmak ve dilediğim değişiklikleri yapacak rahatlığım olsun isterdim fakat burada dönen rant planlarının da herkes farkında. Sanayinin akıbeti ile ilgili gergin bir bekleyiş var; buraya hiçbir şey olmaz diyen kendine ve sanayi kooperatifine güvenen de ayrı bir kesim var.

9. Oto Sanayiye yaşam alanı olarak kullanırken bu alanda gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Ulaşım 12den sonra zorlaşıyor. Beyoğlu'ndan taksi 45 tl yazıyor. Duvar kalitesi kötü olduğu için soğuk ve sıcak hava çok hissediliyor. Sabah 8 gibi sanayi sesi başlıyor bu beni çalışmak için kaldıran hoşuma giden bir unsur ama gece dönemeyen ve bende kalan arkadaşlarımla söylendiği oldu. Onun dışında yıllarca beyoğlunda yaşadıkdan sonra burada yaşamak çok daha keyifli ve koşulları daha kaliteli geliyor.

10. Bu sorunların geliştirilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

Pek bir önerim yok, dükkan sahipleri kendi sorunlarını kendileri çözüyorlar. Ben de o şekilde çatı ve içeriği yeniledim.

11. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Keşke böyle kalsa keşke sanatçıların ve esnafın beraber kullandığı bir yer olarak uzun yıllar devam etse. Ama 10 yıl içinde üzerinde baklavacı fontuyla yapan kişinin soyadı yazan dev gökdelenler olacağını ön görmek zor değil.

Şekil B.2: Güneş Gürhan Demirel ,Oto Sanayi 1. Bölge , Yaratıcı Prodüktör.

1. Yaşam alanı olarak Maslak Oto Sanayi'yi seçmenizin nedenleri nedir?

Standart yaşam alanlarından daha fazla kişiselleştirme seçeneğim olduğu için Oto Sanayi'de yaşamayı tercih ettim.

2. Buradaki yaşam biçiminiz nasıl? (ev paylaşımı / konut ofis / atölye ev vs)

Konut ofis olarak kullanıyorum, burada bir reklam filmi çekerken bu bölgeyi keşfederek konut olarak kullanmaya başladım. Aynı zamanda Kaporta Film'in kurucusuyum ve ofis işlerimi de buradaki evimden yürütüyorum.

3. Geçmiş konut deneyimleriniz nasıldı?

Daha önceki konut deneyimlerimin hepsi apartman dairesiydi.

4. Yaşadığınız alanı verimli olarak kullanabiliyor musunuz?

Fazlasıyla verimli olarak kullanıyorum.

5. Oto Sanayide yaşadığınız alanda ne gibi değişiklikler yaptınız?

Asma katı yatak odası, depo ve tuvalet olarak kullanıyorum. Alt katı ofis ve yaşama alanı olarak kullanıyorum.

6. Fırsatınız olsa ne gibi değişiklikler yapmak isterdiniz?

Tavanın bazı bölümlerini ıslık geçiren bir malzeme ile değiştirmek isterdim.

7. Bu alanda güncel olarak komşuluk ve sosyal ilişkileriniz nasıl?

Apartman komşuluğundan daha yardımsever olduğunu söyleyebilirim. Herkes işinde gücünde olduğu için biraz daha rahat.

8. Maslak Oto Sanayide yaşamaya uzun yıllar daha devam etmek ister miydiniz?

Evet, isterdim.

9. Oto Sanayiye yaşam alanı olarak kullanırken bu alanda gördüğünüz sorunlar nelerdir?

Yaşayana değil de biraz misafırlığe gelen için problem oluyor. Çok konut olarak kullanılan bir bölge değil.

10. Bu sorunların geliştirilmesine katkıda bulunacak önerileriniz nelerdir?

Daha fazla orta vadeli konutların artması lazım.

11. Oto Sanayinin geleceği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Sanayi bölgeleri de yeşil alanlar gibi büyük konut siteleri tarafından sıkıştırılmış durumda. Umarım bu konumunu kaybetmez.

Atatürk Oto Sanayi Etkinlik

Maslak Atatürk Oto Sanayi’de gerçekleşen “Vibe of Sanayi 2” etkinlik görselleri aşağıdaki gibidir (Mayıs, 2018)

Şekil B.3: Etkinlik Sokak Fotoğrafi.

Şekil B.4: Etkinlik Sokak Fotoğrafi.

Şekil B.5: Etkinlik İç Mekan Fotoğrafı.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Cansın Yılmaz

Doğum Tarihi: 12.07.1989

Lisans Üniversite : İstanbul Teknik Üniversitesi

Lisans Bölüm : İç Mimarlık

Yüksek Lisans Üniversite : İstanbul Teknik Üniversitesi

Yüksek Lisans Bölüm: Uluslararası İç Mimari Tasarım

İletişim : cansinyilmaz@gmail.com

Ödüller :

- Stand tasarım ödülü (Edinburgh College of Art, Edinburgh, 2012, 7 kişilik grup)
- Wittenberg “Gates of Freedom” 1.’lik ödülü (Hochschule für Technik, Stuttgart, 2015, 14 kişilik grup)